
**CENTRUL EUROPEAN DE STUDII
COVASNA – HARGHITA**

Dr. Ioan Lăcătușu

Av. Ioan Solomon

**UN FALS „REFERENDUM”
PENTRU IMPUNEREA UNEI
AUTONOMII ANACRONICE
DEJA EXISTENTE**

Editura Eurocarpatica
Sfântu Gheorghe, 2007

245

CENTRUL EUROPEAN DE STUDII
COVASNA – HARGHITA

Dr. Ioan Lăcătușu

Av. Ioan Solomon

**UN FALS „REFERENDUM”
PENTRU IMPUNEREA UNEI
AUTONOMII ANACRONICE
DEJA EXISTENTE**

BIBLIOTECA
Centrului Ecleziastic de Documentare
„Mitropolit Nicolae Colan”
Nr. înreg. _____ 63

Editura Eurocarpatica
Sfântu Gheorghe, 2007

Tehnoredactare
Erich-Mihail Broanăr

Editura Eurocarpatica
520003 Sf. Gheorghe, jud. Covasna
Str. Miko Imre, Nr. 2
Tel./fax: 0267/313534
E-mail: cohara_ro @ yahoo.com

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

LĂCĂTUȘU, IOAN

**Un fals "referendum" pentru impunerea unei
autonomii anacronice deja existente / Ioan**

Lăcătușu, Ioan Solomon. - Sfântu-Gheorghe :
Eurocarpatica, 2007

Bibliogr.

ISBN 978-973-1815-03-9

I. Solomon, Ioan

94(498-35 Covasna)

94(498-35 Harghita)

CUPRINS

I. Argument	7
II. Un „referendum” fals, anticonstituțional și fără obiect	13
III. O autonomie anacronică deja existentă faptic în județele Covasna și Harghita	23
IV. Necesitatea unei discriminări pozitive pentru românii numeric minoritari în zonă	33
V. Argumente împotriva separatismului pe criterii etnice a județelor Covasna, Harghita și Mureș	37
VI. Concluzii	45
VII. Bibliografie	49
VIII. Anexe	59

I. Argument

În pofida faptului că modelul românesc de protecție a minorităților naționale este apreciat la nivelul instituțiilor europene ca un exemplu elocvent de realizare a armoniei interetnice, unii reprezentanți ai minorității maghiare din România continuă să pretindă că drepturile și libertățile acestei minorități sunt consecvent încălcate de către autoritățile române. Principalele extrase din legislația română în domeniu, care demontează asemenea acuzații nefondate sunt prezentate în Anexa nr.1.

Liderii unor asociații civile maghiare, neînregistrate legal (precum Consiliul Național Secuiesc – CNS și Consiliul Național al Maghiarilor din Ardeal – CNMA, Uniunea Civică Magiară - UCM) au încercat în ultimii patru ani de zile să dezinformeze forurile Uniunii Europene și alte organizații transnaționale cu privire la pretinse abuzuri săvârșite de autoritățile române asupra minorității maghiare.

Lucrarea de față își propune să prezinte cu obiectivitate principalele demersuri întreprinse sub egida CNS, CNMA și UCM pentru inițierea, organizarea, desfășurarea, începând cu luna decembrie 2006, în județele Covasna, Harghita și partea de sud-est a județului Mureș, a unei acțiuni denumită pretențios „referendum pentru autonomia Ținutului Secuiesc”, respectiv a unui fals „referendum” pentru obținerea unei autonomii existente „de facto” în județele respective.

Menționăm că „Ținutul Secuiesc” nu există ca entitate administrativ teritorială în România, în concepția CNS, acesta fiind asimilat regiunii formate de județele Covasna, Harghita și partea de sud-est a județului Mureș.

Județele Covasna, Harghita și parțial Mureș, situate la izvoarele Mureșului și Oltului, în zona interioară a Carpaților de curbură, au o poziție centrală în cadrul țării. Prin poziția geografică, aceste locuri au jucat un rol important în cursul istoriei, fiind așezate la întretăierea drumurilor care legau sud-estul Transilvaniei de ținuturile Moldovei și Munteniei, prin pasurile din Carpații Răsăriteni. Această poziție geografică a făcut ca Sud-Estul Transilvaniei să constituie întotdeauna o zonă de întrepătrunderi și confluente culturale și demografice. Din cele mai vechi timpuri până în prezent, viața comunităților umane din acest teritoriu a fost și rămâne marcată de strânse legături între cele trei provincii românești, iar văzut mai larg, între Bazinul Carpatic, arealul balcano-dunărean și spațiul nord-pontic.

După mărime, județul Covasna are o suprafață de 3.709,8 kmp (1,6% din suprafața țării), pe locul 39 între județele țării, iar județul Harghita are 6.639 kmp (2,78% din suprafața țării), situându-se din acest punct de vedere pe locul 13. Harghita și Covasna sunt singurele județe din România în care, potrivit rezultatelor recensământului din anul 2002, locuitorii de naționalitate maghiară formează majoritatea populației. Județul Covasna are o populație totală de 222.274 de persoane (fiind cel mai mic județ al României, după numărul de locuitori), din care 51.664 sunt de naționalitate română (23,2%) și 164.055 sunt de etnie maghiară

(73,8%). În județul Harghita, populația totală este de 326.020 de persoane, din care 45.850 sunt de naționalitate română (14,06%), iar 275.841 sunt de etnie maghiară (84,57%). Populația de etnie maghiară din cele două județe, înregistrată în anul 2002, de 439.896 persoane, reprezintă o treime din numărul total al maghiarilor din România de 1.434.377 persoane (Recensământul Populației și al Locuințelor, 2002).

În înțelegerea modului de formare și evoluție a acestei concentrări trebuie avute în vedere condițiile climaterice ale teritoriului cuprins în cele două județe (jumătatea vestică a unei părți din Carpații Orientali și cea estică a Depresiunii Transilvaniei) precum și perioada de după stabilirea secuilor în fața pasurilor carpatice (sec. XII/XIII). În condițiile specifice ale județelor Covasna și Harghita, în decursul ultimelor secole, a avut loc un amplu proces de asimilare a românilor prin secuizare și, apoi, maghiarizare, proces care este o realitate de netăgăduit pusă în evidență de recensămintele oficiale și cele confesionale.

Procesul de secuizare a românilor s-a produs, de-a lungul secolelor, lent, pe cale pașnică și naturală. Au existat însă și presiuni și constrângeri de natură etnică și confesională. Spre deosebire de acesta, procesul de maghiarizare, s-a desfășurat și pe cale violentă, de constrângere, de trecere forțată a românilor vorbitori de limbă maghiară din satele etnic mixte la religii de expresie maghiară, maghiarizarea fiind un demers conceput și implementat de factorii politici, începând cu a doua jumătate a sec. al XIX-lea.

Cu toate acestea, structura actuală pe naționalități a celor trei județe este departe de a fi cea a unui bloc monoetnic maghiar. Astfel, conform datelor recensământului populației din 2002, în județele Covasna, Harghita și Mureș, românii reprezintă 36 % din totalul populației, germanii și romii 5% și maghiarii doar 59%. Contrar acestei realități demografice, liderii maghiari întreprind demersuri pentru obținerea autonomiei pe criterii etnice, fără a ține cont de poziția și interesele populației nemaghiare din zonă.

Prin structura ei, lucrarea își propune să prezinte diferența dintre *autonomia pe criterii etnice de jure*, pe care doresc să o înfăptuiască liderii populației maghiare din România, și *autonomia realizată deja, de facto, în județele Covasna și Harghita, în cele mai importante componente ale sale* (administrativ, cultural, economic ș.a.). Actualul cadru juridic din România garantează pe deplin protecția minorităților naționale, asigurând maghiarilor exercitarea nestingherită a tuturor drepturilor identitare, culturale, educaționale, la standarde superioare celor europene, reprezentanții acestora deținând în mod exclusiv la nivel local toate pârghiile de decizie în consiliile județene, consiliile locale, primării, prefectură, servicii deconcentrate din domeniul educației, culturii, ș.a., iar la nivel național, UDMR fiind la guvernare, participă la decizie, președintele UDMR, în calitate de viceprim-ministru, în perioada 2004 – 2007, a coordonat tocmai domeniile educației, culturii și integrării europene și având reprezentanți la nivel de decizie în celelalte autorități ale statului român.

În județele Covasna și Harghita, unde maghiarii sunt numeric majoritari, cei care nu au nici un acces la decizie, cei dezavantajați și discriminați sunt românii. În această situație, cei care au nevoie de un cadru legal de protecție sub acest aspect sunt românii, ce constituie o minoritate regională numerică supusă discriminării și marginalizării în mijlocul României. Practic, românii din Covasna și Harghita, care, *de facto*, sunt numeric minoritari, suportă toate avaturile situației de minoritari, fără a se bucura *de jure* de protecția statutului juridic de care beneficiază toate minoritățile naționale, confesionale, sexuale sau de altă natură.

Sunt doar câteva aspecte definatorii pentru realitatea socio-politică din sud-estul Transilvaniei, asupra cărora ne vom opri în paginile următoare.

II. Un „referendum” fals, anticonsti- tuțional și fără obiect

„Referendumul” s-a desfășurat pe o perioadă de peste 9 luni de zile, deoarece conducerea CNS nu a fost capabilă să strângă într-un timp mai scurt jumătate plus unu din semnăturile alegătorilor cu drept de vot din Covasna, Harghita și sud-estul județului Mureș. După cum se observă, este prima situație din țările democratice în care nu se știe sigur când a început procesul consultativ și când s-a terminat acesta.

Prezenta lucrare își propune să demonstreze că acțiunea CNS nu corespunde niciunei teorii și nici practicii științifice în materie, fiind în afara principiilor legale și sociologice, aspecte susținute de următoarele argumente:

1. „Referendumul” este lovit de nulitate ca urmare a raportării la normele legislative din țara noastră, respectiv Constituția României și Legea 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului în România;

- Art. 148 din Constituție prevede:
„Limitele revizuirii Constituției”:

(1) Dispozițiile prezentei Constituții privind caracterul național, independent, unitar și indivizibil al statului roman, forma republicană de guvernământ, integritatea teritoriului, independența justiției, pluralismul politic și limba oficială nu pot forma obiectul revizuirii.

(2) De asemenea, nici o revizuire nu poate fi făcută dacă are ca rezultat suprimarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora.

- Art. 3 din Legea referendumului (3/2000) prevede că: „problemele care, potrivit art. 148 din Constituție, nu pot fi supuse revizuirii nu pot face obiectul referendumului”.

2. *Din punct de vedere sociologic*, acțiunea nu poate să fie considerată nici măcar sondaj de opinie deoarece încalcă cele mai elementare norme acceptate în comunitatea specialiștilor în domeniu:

- a lipsit un eșantion reprezentativ asupra căruia „studiul este aplicat”;

- a fost utilizată doar „urna mobilă” pentru adunarea voturilor;

- termenul de colectare a adeziunilor a fost prelungit de nenumărate ori doar pentru atingerea scopului propus, respectiv colectarea a jumătate plus unu de adeziuni din totalul populației cu drept de vot din cele trei județe;

- nu a fost asigurat secretul votului, ba mai mult, acesta a fost vădit influențat de faptul că întrebarea este adresată direct, de un reprezentant al CNS, influențarea subiectului fiind evidentă în acest caz;

- activitățile s-au desfășurat în absența unor persoane imparțiale („observatori”), reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale din țară sau străinătate;

- colectarea, centralizarea și interpretarea rezultatelor a fost realizată doar de membri ai CNS, fapt ce și-a pus amprenta radical asupra obiectivității rezultatului final al acestei acțiuni;

- în procesul de colectare a adeziunilor a fost evitată chestionarea populației românești pentru a evita obținerea de rezultate negative. Mai mult, o mare parte a „buletinelor de vot” care nu susțineau cauza autonomiei au fost ignorate (nu au fost numărate).

Punctul nostru de vedere este confirmat și de poziția publică a Centrului European pentru Studii în Probleme Etnice și a Institutului de Sociologie (ambele organizații activând sub egida Academiei Române), redat în continuare:

Comunicat

Centrul European pentru Studii în Probleme Etnice și Institutul de Sociologie, ambele instituții subordonate Academiei Române atrag atenția asupra următoarelor probleme înregistrate în procesul de colectare a adeziunilor pentru obținerea autonomiei așa zisului „Ținut Secuiesc”:

Din punct de vedere constituțional:

- referendumul este o instituție a statului, reglementată prin legi speciale și printr-o deontologie riguroasă. Ca orice altă instituție a statului, referendumul nu poate fi utilizat în afara voinței statului, și dincolo de căile specifice de acces la exercițiul său. Oricine se folosește de instituția referendumului în afara voinței statului se face vinovat de lovituri aduse integrității statului însuși;

- un guvern care admite utilizarea unei instituții a statului pe alte căi decât cele admise de Constituție și de legile țării se face vinovat el însuși de complicitate la un tip de operațiune care lovește în stat și încalcă principalul contract al voinței colective în stat: Constituția.

Din punct de vedere legal și al credibilității datelor colectate (al străngerii „semnăturilor”):

- problema pusă de către CNS este ilegală, căci ideea de autonomie locală pe criteriu etnic este neconstituțională;

- procedura declanșată de către CNS se situează în afara principiului juridic elementar, potrivit căruia o probă colectată în afara cadrului legal nu poate fi folosită formal, fiind lipsită de relevanță și eficiență juridică;

- pretenția că referendumul este doar consultativ este absurdă. Dacă este referendum, e reglementat legal, dacă nu, este cel mult un sondaj de opinie. Însă nici condițiile administrative, nici cele științifice în care s-a colectat informația nu prezintă siguranță datorită presiunilor informale, de natură „morală”, exercitate asupra respondenților, printr-o campanie cvasipolitică și prin media, centrată exclusiv pe necesitatea autonomizării regiunii. Este greu de spus dacă s-a înțeles și cum s-a înțeles mesajul privind autonomia de către populație, mai ales în mediul rural.

Din punct de vedere istoric, politic și etnic:

- acest „referendum” este fără obiect, din moment ce pretenția de fond, anume că minoritatea maghiară nu s-ar bucura de drepturile prevăzute prin Actul de fundamentare, minoritatea maghiară se bucură în prezent de „deplină libertate națională”, în sensul că „se poate instrui, administra și judeca în limba sa proprie”, se bucură „de reprezentare în corpurile legiuitoare și (se află) la guvernarea țării”, având o pondere politică care adesea condiționează echilibrul politic intern. Limitându-ne numai la problema administrației locale din zonă, sesizăm că aceasta este controlată în prezent aproape exclusiv de către reprezentanți ai populației majoritare maghiare, chiar și acolo unde, prin lege, ar trebui să existe și reprezentanți ai populației românești, care

este, astfel, lipsită de dreptul de administrare prevăzut tocmai de Rezoluția de la 1 Decembrie 1918;

- în același timp, raportarea insistentă a inițiatorilor „referendumului” la Declarația (Rezoluția) de la Alba Iulia - Act care stă la baza Statului Român unitar modern - este în contradicție cu afirmațiile lor publice repetate că nu sunt dispuși să recunoască tocmai principiul întemeietor al statului român, anume caracterul său național, unitar și indivizibil;

- tot în ceea ce privește obiectul „referendumului” - anume autonomia teritorială pentru populația maghiară, constatăm pedalară excesivă pe teza identității dintre „minoritatea secuiască” și „comunitatea națională maghiară”, care este o inexactitate și care pune, într-adevăr, în pericol, identitatea culturală a etniei secuilor;

- autonomia teritorială pe criterii etnice ar însemna pentru populația română a regiunii, în locul unei îndreptățite eliminări a surselor de discriminare la care este expusă, consacrară legislativă a statutului aberant, resimțit în fapt, de minoritate națională în propriul stat național, neglijată social, economic și politic, mai ales, că aceasta n-a constituit „obiect de consultare” al „referendumului” în niciun fel.

Din punct de vedere economic:

- se promovează mitul Secuimii ca „mică Elveție” care „trebuie lăsată să se pună în valoare”.

Zona în cauză este una dintre cele mai sărace din țară, caz în care autonomia ar fi *de facto* finanțată de celelalte regiuni. Mitul „emancipării economice” se bazează astfel pe o judecată de tip politic incorectă, în condițiile în care inițiatorii autonomiei pe criterii etnice sunt

dezinteresați total de problemele sociale, economice care afectează România, în ansamblu. Concepția economică a autonomiei etnice, atât cât a fost exprimată, este centrată pe potențialul local „nepus în valoare”. Însă nu este clar de ce până acum acest potențial nu a putut fi pus în valoare în condițiile în care interesele maghiare sunt cât se poate de bine reprezentate la nivelul autorităților locale și centrale.

Din punct de vedere geopolitic:

- noua filozofie a relațiilor internaționale, de după anii '90, arată că, acolo unde nu există tensiuni deosebite între etnii etc., soluția autonomiei regionale creează comunități conflictuale, prin accentuarea diferențelor. Noile drepturi câștigate nu vor diminua revendicările față de centru, treptat putându-se ajunge la amenințări severe la adresa statului, de regulă, în favoarea altor structuri statale (nou create sau de aiurea).

Punctul de vedere al societății civile românești din cele două județe, a fost exprimat în Comunicatul Forumului Civic al Românilor din Harghita și Covasna, din 6 februarie 2007, semnat de președintele Forumului, av. Ioan Solomon.

„În legătură cu așa-zisul „referendum” pe care Uniunea Civică Maghiară și Consiliul Național Secuiesc intenționează să-l organizeze în perioada 10-18 februarie a.c., în localitățile din zona Sfântu Gheorghe. Consiliul Director al Forumului Civic al Românilor din Harghita și Covasna, consideră că „această acțiune este o încălcare flagrantă a Constituției, a legislației românești și europene, reprezentând o nouă incitare la separatism teritorial pe criteriu etnic

și o sursă de înveninare politicianistă a relațiilor interetnice. (...) **În calitate de cetățeni români, direct afectați de aceste acțiuni anticonstituționale, solicităm autorităților Statului Român, să exprime o poziție publică, fermă și tranșantă, de condamnare a acestor inițiative separatiste care reprezintă o nouă sursă de deteriorare a relațiilor interetnice din această zonă și din întreaga țară**".(Anexa nr.2)

Este important de observat că acțiunile și demersurile segregacioniste fățișe, printre care și „referendumul” pentru autonomia „Ținutului Secuiesc”, au început să apară după intrarea în vigoare a dispozițiile art.1, pct. 52. din Legea nr. 278/2006, prin care au fost modificate prevederile articolului 166¹ din Codul penal privind infracțiunea de *"Acțiuni împotriva ordinii constituționale"*.

Prin această modificare au fost dezincriminate toate faptele care pun în pericol ordinea constituțională, caracterul național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român, care nu sunt comise prin violență, fiind sancționate doar acțiunile pentru schimbarea prin acțiuni *ilegale și prin violență* a ordinii constituționale sau a caracterului național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român.

S-a ajuns astfel la situația în care, deși Constituția României impune în mod imperativ *interzicerea* – și deci sancționarea – *prin lege a faptelor de defăimare a țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și*

manifestările obscene, contra bunelor moravuri, să nu mai existe în legislația în vigoare dispoziții legale care să asigure aplicarea și respectarea acestor dispoziții constituționale clare și imperative, nici sub aspect preventiv, nici punitiv.

Prin această dezincriminare neconstituțională, statul român a fost lipsit efectiv de instrumentele și pârghiile legale prin care să poată asigura – prin intermediul autorităților competente - respectarea valorilor fundamentale prevăzute de art.1 și art.2 din Constituția României, referitoare la caracterul național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român, fiind pus în situația de a nu se putea apăra legal față de asemenea fapte deosebit de periculoase, în pofida dispozițiilor imperative ale art. 30 alin.(7) din Constituția României.

Acest fapt a fost demonstrat de realitățile actuale, în condițiile escaladării acțiunilor concertate ale unor organizații separatiste care, deși sunt în afara legii, nefiind înregistrate legal, fac propagandă pentru scoaterea unei părți a teritoriului național de sub autoritatea statului român și acționează fățiș și nestingherit pentru enclavizarea zonei Covasna, Harghita și parțial Mureș și Brașov, prin realizarea autonomiei teritoriale pe criterii etnice a așa-zisului „Ținut Secuiesc”,

Deși prin declarațiile oficiale din data de 12.02.2007, atât Președintele României a atenționat asupra neconstituționalității acțiunii liderilor secuiei, declarând totodată ca referendumul este ilegal, fiind un act neconstituțional realizat pe teritoriul unui stat național, unitar, indivizibil și suveran (Anexa nr.3), cât și Primul Ministru, care

a ținut să precizeze caracterul neconstituțional al referendumului organizat în diferite localități din Transilvania, cu precizarea că „demersul CNS a căpătat forma unei provocări extrem de periculoase”. Ministerul Administrației și Internelor a fost nevoit să recunoască prin comunicatul oficial din aceeași zi că autoritățile abilitate ale statului nu pot acționa pentru asigurarea respectării Constituției României întrucât *nu există nici o baza legală pentru interzicerea desfășurării unei consultări publice informale cum este cea organizată de Consiliul Național Secuiesc, întrucât nici un act normativ nu prevede interdicții cu privire la organizarea unor astfel de consultări, indiferent care ar fi obiectul acestora. (Anexa nr.4)*

În legătură cu aceste aspecte vădite de neconstituționalitate, Forumul Civic al Românilor din Harghita și Covasna, împreună cu celelalte organizații neguvernamentale, precum și cu partidele politice românești din cele două județe au sesizat printr-un memoriu atât Avocatul poporului, cât și Președinția României, Guvernul și Parlamentul României (Anexa nr. 5).

III. O autonomie anacronică deja existentă faptic în județele Covasna și Harghita

Drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale sunt garantate de România la standardele UE. Potrivit prevederilor Constituției, precum și ale legislației în materie, sunt asigurate: învățământul de stat în limba maternă la toate nivelele, folosirea limbii minorităților în administrație și justiție, asigurarea reprezentativității la nivel politic și administrativ, inclusiv la nivel parlamentar, sprijinirea cultelor religioase, retrocedarea proprietăților preluate de statul comunist, încurajarea exprimării culturii și tradițiilor minoritarilor. Toate aceste sunt realități transpuse în operă, uneori chiar cu asupra de măsură, și recunoscute unanim.

Aliniindu-se legislației și practicii europene, în România noile principii ale administrației publice prevăd descentralizarea și delegarea de competențe sporite autorităților locale, proces care este în curs de adâncire. Conform noilor reglementări, autoritățile publice locale au acum capacitatea de a gestiona o cantitate tot mai mare de resurse decât în trecut, resurse care anterior erau gestionate de către administrația centrală. De asemenea, în prezent, în România, autoritățile locale dispun de largi competențe în asigurarea funcționării diverselor sub-sisteme ale unității

administrative pe care o conduc, competențe ce țin de sferele culturii și ale educației.

În afara prevederilor constituționale, prin care statul garantează persoanelor aparținând minorităților dreptul la învățatură în limba maternă și la educarea în această limbă, cheltuielile pentru educația publică revenind statului, modalitățile de educație sunt stabilite de legea învățământului, prin hotărâri guvernamentale și ordine ale ministrului. Toate aceste acte normative cuprind articole speciale care garantează dreptul la instruire în limba maternă la toate nivelurile și formele de învățământ (învățământ preșcolar, școli primare, profesionale, licee, colegii). În universități și instituții post-universitare există secțiuni și grupe în care se face predarea în limba persoanelor aparținând minorităților naționale, în funcție de opțiunea acestora.

În județele Covasna, Harghita și parțial Mureș, prin separarea școlilor pe criterii etnice, acțiune realizată în timpul anului școlar 1989/1990, cu efecte dramatice asupra profesorilor și elevilor deopotrivă („*it es most - aici și acum*”), s-au pus bazele unei rețele de învățământ în limba maghiară, de la grădiniță până la facultate și la învățământul postuniversitar (Anexa nr. 6).

Din păcate, procesul de învățământ din majoritatea acestor școli are puternice trăsături etnocentriste. Mulți dintre absolvenții școlilor cu predare în limba maghiară, deși au obținut note mari la limba română, la terminarea studiilor nu posedă minimum de cunoștințe necesare pentru a întreține un dialog în limba oficială a statului ai cărui cetățeni sunt.

În conformitate cu legislația și practica europeană, în România, sunt garantate drepturile cetățenilor aparținând minorităților naționale de a-și exprima trăsăturile specifice, de-ași dezvolta cultura, limba, religia, tradițiile și obiceiurile. Persoanele aparținând minorității maghiare se bucură de facilități în exprimarea, păstrarea și dezvoltarea în deplină libertate a identității lor etnice, culturale, lingvistice sau religioase și de a menține și dezvolta cultura lor sub toate formele.

Sunt create și menținute instituții culturale proprii ale minorității maghiare. Statul se implică activ în finanțarea activității acestor instituții – teatre, muzee, biblioteci, centre culturale, case de cultură – în editarea presei și a cărții și în difuzarea de emisiuni Radio și TV în limba maghiară. În județele Covasna și Harghita există o puternică rețea a instituțiilor de cultură în limba maghiară, de stat sau particulare, cu mult mai dezvoltată decât a celor de cultură românească, supuse desființării ori marginalizării (Anexa nr. 7).

La fel ca și unitățile școlare, majoritatea acestor instituții s-au înființat, în anul 1990, în urma separării lor pe criterii etnice. Muzeele județene, municipale și orășenești au devenit muzee secuiești, schimbându-și nu doar denumirea, ci și structura patrimoniului, personalului și a programelor de cercetare. Aceeași soartă au avut-o și cele două ansambluri folclorice profesionale din județele Covasna și Harghita, formații care au devenit, prin voință unilaterală, „ansambluri secuiești de stat”. În această situație se află casele de cultură și bibliotecile județene, municipale și orășenești din cele două județe.

În deplină concordanță cu prevederile legislației internaționale, în România este asigurată libertatea de gândire, de conștiință și confesională. În prezent, cultele își aleg liber ierarhiile de conducere și își numesc personalul clerical și laic, fără nici un amestec din partea statului. Pregătirea specifică se realizează în școli, facultăți și institute teologice de care cultele dispun în conformitatea cu necesitățile reale. Ele pot întrebuița în manifestările confesionale limba maternă a credincioșilor.

În acest fel, Biserica a devenit unul dintre stâlpii de bază ai autonomiei existente în sud-estul Transilvaniei. Fie că sunt romano-catolice, reformate, unitariene sau evanghelice, toate bisericile de expresie maghiară, și-au recăpătat patrimoniul naționalizat de către comuniști, beneficiind, în același timp, de sprijinul statului român, la fel ca toate celelalte culte recunoscute de lege.

Un act reparatoriu major pentru populația de etnie maghiară, un adevărat gest istoric, l-a constituit retrocedarea către bisericile, școlile confesionale și asociațiile comunitare de expresie maghiară, a unei suprafețe de peste un milion de hectare și a unor importante edificii, gest care nu a fost și nici nu este apreciat și recunoscut de către beneficiari la adevărata sa valoare și semnificație, neridicându-se la înălțimea ideii politice a legiuitorului român care l-a generat și rămânând doar la nivelul derizoriului, al tranzacției politice

Alte componente importante ale autonomiei comunității maghiare din județele Covasna și Harghita, sunt reprezentate de numărul mare al editurilor și tipografiilor,

rețeaua densă de librării (majoritatea fiind filiale locale ale unor librării din Ungaria), de magazine și chioșcuri de difuzare a presei (aprovizionate printr-o structură special constituită în acest scop), precum și rețeaua de magazine ce comercializează obiecte de artizanat și a celor care țin de tradiția populară maghiară.

Mass-media în limba maghiară cuprinde pe lângă presa scrisă și un important număr de posturi locale și regionale de radio și televiziune, la care se adaugă posibilitatea recepționării emisiunilor posturilor de radio și televiziune din Ungaria, inclusiv cele ale postului DUNA TV (Anexa nr. 8). De reținut faptul că societățile de televiziune prin cablu au procedat la traducerea în limba maghiară a emisiunilor principalelor canale internaționale de televiziune. Din păcate, și în acest caz, o parte a presei locale de limbă maghiară, din județele Covasna și Harghita, practică un discurs hiperetnicizant și o politică identitară agresivă, care alimentează sentimente de intoleranță și acțiunile discriminatorii față de etnicii români

O parte însemnată a obiectivelor autonomiei pe criterii etnice din județele Covasna și Harghita este realizată de către societatea civilă de expresie maghiară, de multitudinea asociațiilor civice, culturale, sportive, turistice ș.a. Numai în județul Harghita, în anul 2004, funcționau 1443 de ONG-uri, din care 1025 cu profil economic, turistic, sportiv și social, 381 cu specific identitar maghiar, 12 cu specific identitar românesc și 25 care promovează multiculturalitatea. Toate acestea, beneficiază

de susținerea financiară constantă și substanțială din partea consiliilor locale, Guvernului României, Guvernului Ungariei și a diasporei maghiare din țările occidentale. Sunt foarte puține asociații și fundații maghiare care militează pentru promovarea multiculturalității și a dialogului interetnic. Majoritatea au obiective generoase în plan educațional, cultural și religios, motivate formal prin necesitatea prezervării tradițiilor și a specificului național, dar destinate, în realitate, consolidării statutului minorității maghiare din zonă, ca parte a națiunii maghiare, precum și obținerii autonomiei în diversele sale forme – personală, culturală, administrativă și, finalmente, teritorială.

Conform unei strategii elaborate de liderii maghiari și alți specialiști în materie, de stăpânire simbolică a spațiului public, în majoritatea localităților din cele două județe, autoritățile locale maghiare au ridicat peste 300 de monumente, plăci comemorative (cu texte numai în limba maghiară), troițe și alte însemne care marchează împlinirea a 1000 de ani de statalitate maghiară și 1100 de la așezarea ungarilor în Ardeal.

Participarea la viața politică, în administrația locală și centrală, a minorităților naționale, și în acest cadru a minorității maghiare din România, este o altă realitate de netăgăduit. Încă de la primele alegeri parlamentare din 27 septembrie 1992, Uniunea Democrată din România (U.D.M.R) a obținut, de fiecare dată, numeroase mandate de deputat și de senator, constituind de fiecare dată, un grup parlamentar propriu. Deputații și senatorii care reprezintă minoritatea maghiară se află în

structura de conducere a celor două Camere ale Parlamentului. În câteva legislaturi, politicienii UDMR, au participat la guvernare, ocupând însemnate posturi ministeriale, inclusiv ministru de stat (viceprim-ministru, în perioada 2005-2007) și conducând numeroase agenții naționale.

După decembrie 1989, administrația publică locală a fost organizată și funcționează pe principiile autonomiei locale, eligibilității autorităților publice locale, descentralizării serviciilor publice, consultării cetățenilor în probleme majore de interes local. Prin Legea Administrației Publice Locale au fost stabilite măsuri pentru realizarea în fapt a principiului autonomiei locale. Astfel, sunt considerate „autorități ale administrației publice prin care se realizează autonomia locală în comune și orașe consiliile locale”, „ca autorități deliberative și primarii ca autorități executive”. Potrivit actului normativ menționat, la nivelul fiecărui județ, se alege un consiliu județean „care coordonează activitatea consiliilor locale în vederea realizării serviciilor publice de interes județean”. Reprezentarea minorității maghiare în organele administrației publice locale în urma alegerilor din anul 2004, este relevantă în Anexa nr. 9.

Beneficiind din plin de politica statului român de descentralizare și sporirea autonomiei locale, Consiliile Județene, cele Locale și Primăriile din județele Covasna și Harghita, formate și conduse în permanență de membrii unor formațiuni etnice maghiare (UDMR, UCM, ș.a.), impun în fapt o autonomie *quasitotală*, (autoguvernarea) – în limbajul uzual al acestora folosindu-se, de altfel, termenul de *autoguvernări* în loc de *consilii*

locale – care în condițiile demografice și politice din zonă dobândește inevitabil caracter și conotații etnice.

Structura etnică a consilierilor, primarilor și viceprimarilor majorității localităților din cele două județe vorbește convingător despre faptul că deținătorii efectivi ai puterii locale sunt maghiarii, românii nefiind reprezentați în Consiliile Locale din localitățile etnic mixte, și astfel neavând posibilitatea de a-și susține și promova interesele și valorile identitare proprii.

Astfel, în județele menționate au fost, deja, operaționalizate mecanisme și instituții a căror funcționare este de natură să conducă la realizarea și consolidarea unei „unități teritoriale autonome capabilă să deruleze activități politice și socio-economice fără a întreține legături majore cu Bucureștiul”.

Toate acestea vorbesc convingător despre faptul că în județele Covasna și Harghita, autonomia pe criterii etnice există și are toate premisele ca, odată cu procesul de descentralizare și sporire a autonomiei locale, să conducă la definitivarea procesului segregacionist de formare a unei enclave etnice, prin scoaterea acestei zone de sub autoritatea statului român, dacă acesta nu va găsi modalitățile adecvate de stopare a acestei evoluții. *„De fapt, aceste două departamente (județe) funcționează autonom, doar formal ele se supun administrației centrale”* și, de aceea, reprezentanții societății civile românești apreciază că *„în această zonă, în care un electorat stabil și disciplinat prin motivare etnică determină perpetuarea inexorabilă la putere pe plan local a partidului etnic maghiar.*

indiferent de alternanțele la putere la nivel național, nu se mai poate vorbi de democrație, ci de etnocrație...” (Lăcătușu, 2004).

Maghiarii din zonă reprezintă o minoritate cu status ridicat, o comunitate aflată în situația de minorat simbolic clamat doar pentru a obține privilegii și nu unul efectiv, în realitate fiind o comunitate dominantă, aflată perpetuu la putere pe plan local, ce deține monopolul resurselor și are puternice trăsături etnocentriste. În această situație, necesitatea ca ei să beneficieze de protecție juridică specială, de discriminare pozitivă, nu are temeii, astfel încât cei care au în realitate nevoie de protecție legală, pentru a-și conserva identitatea etnică, sunt românii și nu maghiarii.

IV. Necesitatea unei discriminări pozitive pentru românii numeric minoritari în zonă

Toate cele prezentate, demonstrează fără tăgadă faptul că, în situația în care *minoritatea maghiară din zonă domină politic, dar și economic și cultural, necesitatea de a beneficia de o protecție juridică specială dispare. În aceste condiții, cei care au nevoie de protecție pentru a-și conserva și afirma identitatea etnică sunt românii și nu maghiarii din județele unde aceștia sunt numeric majoritari.*

Cercetările sociologice întreprinse în zonă au pus în evidență o fractură identitară determinată de modul în care se trăiește efectiv statutul simultan de majoritate-minoritate în același timp. Populația românească majoritară în România, în județele Covasna și Harghita are statut de minoritate și este supusă unei presiuni puternice de către tendința autonomistă manifestată la toate nivelele societății maghiare.

Indiferent de condiționările impuse de evoluțiile obiective ale situației din zonă, demersurile liderilor maghiari s-au structurat, practic, pe două dimensiuni complementare: exploatarea speculativă a procesului de descentralizare administrativă în vederea obținerii controlului asupra unor domenii prioritare ale vieții sociale din cele două județe unde maghiarii sunt numeric majoritari: inițierea unui proces de „deromânizare” a zonei, prin excluderea elementului românesc din procesele de decizie la nivel local și, astfel,

determinarea acestora să părăsească județele în cauză.

Practica abuzivă și fățiș discriminatorie a condiționării ocupării posturilor din administrația publică (practică generalizată și la societăți comerciale) de cunoașterea limbii maghiare sau condiționarea stabilirii românilor în „*Ținutul Secuiesc*” de cunoașterea limbii maghiare, împiedică accesarea tinerilor și intelectualilor români la posturi de specialitate, amplificându-se, astfel, golul lăsat de exodul masiv al specialiștilor de naționalitate română de după decembrie 1989. Pe acest fond sporesc însatisfacțiile, dezamăgirile și lipsa de orizont a populației românești privind condiția și destinul ei într-o zonă în care fortificația numită monoculturalitatea maghiară se impune tot mai mult.

Dacă admitem definiția conform căreia „minoritatea este un grup social al cărui membri consideră că suferă din partea altor grupuri prejucții – discriminare, segregare, persecuție sau orice combinație a acestora” și dacă ne însușim și observația că minoritatea nu este așa cum pare să arate numele ei, o categorie statistică, ci una social-politică – fiind deci definită prin statutul ei, nu prin cantitate, atunci putem constata că și în zona Covasna-Harghita există o interpenetrație a condiției minoritate și majoritate, a unui individ sau a unui grup. Încercând o concluzie, apreciem că românii din Covasna și Harghita reprezintă o majoritate cu status scăzut, o comunitate dezavantajată, supusă unor numeroase discriminări instituționale și *de facto*, care poate deveni o „minoritate *de jure*” odată cu transferul în sfera de competență locală a unor prerogative sporite

în domeniul administrativ, economic, cultural ș.a.

Lipsa unui sistem eficient de protecție a identității etnice a românilor din comunitățile reduse numeric, împreună cu existența unui climat de conviețuire interetnică refractar la prezența alterității, a determinat perpetuarea și accentuarea sentimentelor de frustrare și marginalizare a românilor din foarte multe localități din județele Covasna și Harghita. Românii din județele amintite nu dispun de cadrul legal, instituțional și logistic pentru a contracara prin forțe proprii efectele politicii etnocentriste și exclusiviste ale administrației locale aflată sub administrația perpetuă a UDMR. Cu toate că în ultima perioadă este unanim acceptată ideea unei strategii unitare referitoare la problematica păstrării identității lingvistice, culturale și religioase, nu s-a depășit faza abordării afective. În elaborarea acestei strategii nu s-au găsit modalitățile adecvate de aplicare a prevederilor Memorandum-ului explicativ al Recomandării 1201 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, care precizează că *„drepturile protejate în acest protocol se aplică tuturor, inclusiv unei etnii majoritare când ea este minoritară într-o regiune a țării lor. Spre exemplu: minoritatea maghiară este majoritară în anumite regiuni ale României. Românii minoritari în aceste regiuni trebuie să fie protejați prin dispozițiile acestui protocol”*.

Este nevoie de un cadrul legislativ care să îndrepte aceste nedreptăți și abuzuri, să le elimine sursele, cu o fizionomie juridică bine definită care să abordeze diferențiat problematica din județele Covasna și Harghita.

Cu alte cuvinte, trebuie să se țină cont de anumite variabile politice, culturale, economice și sociale care construiesc un cod de comunicare special între locuitorii acestei zone: români și maghiari, cod cerut de raportul inversat majoritate – minoritate.

Pentru crearea lui, este nevoie de voința politică a celor care conduc statul român, pentru stabilirea și aplicarea unei strategii speciale care să vizeze sub toate aspectele problematica acestei zone, iar pentru realizarea și implementarea acesteia se impune înființarea unei structuri centrale consultative care să aibă această menire și să dea coerență, substanță, finalitate și eficiență unui astfel de proces reparatoriu strict necesar și care ar reprezenta soluția corectă și legală a tuturor acestor probleme a căror rezolvare trenează nepermis de mult.

Poziția reprezentanților societății civile românești din județele Covasna, Harghita și Mureș, față de demersurile liderilor maghiari din zonă care urmăresc obținerea autonomiei pe criterii etnice și, în general, față de condiția și statutul specific al românilor din aceste județe, determinat de raportul invers dintre majoritate și minoritate, existent în aceste județe, a fost exprimată în mai multe rânduri prin demersuri întreprinse de către aceștia, printre care în Declarația adoptată de reprezentanții românilor din județele Covasna, Harghita și Mureș – primari, viceprimari, consilieri locali și județeni, parlamentari, clerici, precum și conducerile organizațiilor civice - întruniți în data de 18 noiembrie 2006, la Izvorul Mureșului, județul Harghita (Anexa nr. 10).

V. Argumente împotriva separatismului pe criterii etnice a județelor Covasna, Harghita și Mureș

Cercetările sociologice întreprinse de către Institutul de Studii Geopolitice și de Centrul European de Studii Covasna - Harghita au pus în evidență faptul că organizarea administrativă pe criterii etnice reprezintă un pericol real pentru coeziunea statelor Europei contemporane, care se vrea, de fapt, un sistem foarte bine integrat. Este larg acceptată ideea conform căreia factorul fundamental al coeziunii statelor europene îl reprezintă cel *civic-național*, și nu cel *etic*, acesta din urmă având puternice valențe dezintegratoare sau centrifuge.

Conform aceluiași studii, arată sociologul Codrina Șandru, autonomia administrativă nu trebuie interpretată în nici un caz în termeni etnici, fiindcă administrația modernă are același idiom oriunde ar fi ea practică și sociologia modernă, mai ales grație lui Max Weber, a clarificat caracterul rațional și deci universal al administrației de tip modern. Asimilarea organizației administrative la criterii etnice conduce la practici de purificare etnică a teritoriilor, adică la teza statului etnocratic, ceea ce reprezintă cea mai grea lovitură dată statului național, membru al Uniunii Europene.

De fapt, concluziile unor cercetări recente efectuate de cele mai reprezentative și credibile institute de sondare a opiniei publice din România, IMAS, GALLUP

INTERNATIONAL, METRO-MEDIA Transilvania, ș.a., au pus în evidență faptul că, obținerea autonomiei pe criterii etnice a așa zisului Ținut Secuiesc, nu se regăsește printre prioritățile și așteptările etnicilor maghiari din România.

Înțelegând dorința firească a maghiarilor din Transilvania, în general, și a celor din județele Covasna și Harghita, în special, de a-și păstra și afirma identitatea, cât și îngrijorările acestora față de provocările viitorului (în principal, față de scăderea populației de etnie maghiară), vom arăta că *nu lipsa autonomiei este cauza problemelor cu care se confruntă maghiarii din România*. De fapt, prin proiectul de autonomie a Ținutului Secuiesc, nu se dorește obținerea unor noi drepturi pentru maghiari ci *„se urmărește crearea bazei teritoriale pentru grupul etnic maghiar”*.

Principala preocupare a majorității liderilor maghiari post-decembriști a fost aceea de a înălța ziduri între români și maghiari, și nu de a construi punți între cele două populații. Existența partidului constituit pe criterii etnice și a „votului etnic” stimulează separatismul etnic și prin aceasta există o mare diferență între discursul cu tentă europeană al unor lideri maghiari și etnocentrismul, naționalismul și intoleranța promovate în fapt în cele două județe. Există o diferență între comportamentul maghiarilor din zonele unde aceștia sunt efectiv minoritari și cei din aceste județe unde sunt numeric majoritari.

Este de constatat, în specificul configurării spectrului politic al maghiarilor din România, un fapt nefiresc și, în fond, contrar spiritului democratic, care poate oferi o

explicație a etiologiei problematicii pe care o analizăm. Toate formațiunile care se manifestă, până în prezent, pe prima scenă a reprezentării politice a minorității maghiare (UDMR, CNS, UCM, CNMT) merg pe un singur culoar, cel naționalist, întrecându-se una cu alta, în căutare de suporteri, în exacerbarea și inflamarea discursului politic cu teme revizioniste și autonomist-segregaționiste, neexistând nici o formațiune politică maghiară care să le propună maghiarilor un alt fel de proiect politic, o alternativă de conviețuire, europeană, în patria comună, România, devenită stat european cu drepturi depline.

Maghiarii, cărora li se adresează UDMR, CNS, UCM, CNMT sunt prinși, astfel, ca într-o capcană, din cauza lipsei de alternativă politică.

În acest context, această lipsă de alternativă a maghiarilor este nefirească, neexistând o formațiune din rândul lor, care să le ofere un proiect de viitor european și care să nu ducă spre Evul Mediu, ci spre Europa secolului XXI.

La fel ca și în cazul „Proiectului legii privind statutul minorităților naționale”, act normativ inițiat de grupul parlamentar UDMR, rămas nefinalizat, susținătorii autonomiei pe criterii etnice a așa zisului „Ținut Secuiesc” configurează viitorul statut al minorităților etnice din România pe câteva paliere dominante: reglementarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților etnice ca drepturi colective; teritorialitatea, ca element fundamental al exercitării drepturilor colective; delegarea competențelor autorităților statului (la

nivel central și local) către organe alese pe criterii etnice.

Într-un studiu elaborat de Centrul European de Studii în Probleme Etnice (C.E.S.P.E.) referitor la Proiectul legii privind statutul minorităților naționale se formulează următoarele aprecieri:

- filosofia proiectului de lege este discordantă atât cu practica și recomandările europene cât și cu Constituția României. Astfel, politica promovată de Uniunea Europeană se bazează în primul rând pe protecția culturii și a limbilor populațiilor minoritare; există o evitare constantă a termenului „național” în formulările din diferitele acte elaborate la nivelul organismelor Uniunii Europene, drepturile persoanelor care aparțin minorităților etnice nefiind reglementate în termeni colectivi. În mod evident, abordarea autorilor proiectului analizat este fundamental diferită;

- intenția autorilor proiectului este de a reglementa drepturile colective ale minorităților etnice concentrate în anumite zone;

- o problemă fundamentală a chestiunii relațiilor interetnice în Covasna și Harghita ține de procesul segregării - există o parte a populației maghiare locale care dorește segregarea, dar o altă parte a aceleiași populații care percepe segregarea - de exemplu, cea educațională - drept dezavantajoasă pentru maghiari, în special pentru generațiile foarte tinere. Cunoașterea limbii române este percepută ca necesară pentru succesul profesional în afara zonei - zona însăși oferă posibilități limitate de dezvoltare - începând cu studiile universitare efectuate la Brașov, București, Cluj, Craiova etc.;

- conform modului în care autorii proiectului înțeleg „autonomia culturală”, Parlamentul, guvernul, autoritățile statului în general ar urma să delege competențe unor organisme constituite exclusiv pe criterii etnice. „Autonomia culturală”, astfel cum este definită în proiect amintit, pare să presupună în realitate o anumită autonomie politică, fapt care contravine nu doar dispozițiilor constituționale ci și reglementărilor europene în domeniul minorităților etnice. Nu cunoaștem nici un alt caz în care competențe ale autorității publice să fie delegate unor organisme de conducere ale unor comunități definite pe criterii etnice. Proiectul introduce autonomia politică sub forma autonomiei culturale; faptul că organizații ale minorităților naționale sunt investite cu autoritatea publică are drept consecință dobândirea caracteristicilor esențiale ale autorității politice;

- reamintim faptul că reglementările europene promovează principiul sprijinirii dezvoltării culturii minorităților, dar nu ignoră nici necesitățile de protecție a drepturilor reprezentanților populațiilor majoritare din zonele în care alte naționalități sunt semnificative numeric. După părerea noastră, practica statului român în materie de protecție și de respectare a drepturilor minorităților etnice păstrează un raport optim între prevederile Constituției și normele și practicile europene. Nici o sursă internațională serioasă nu susține că în România legislația nu permite, nu numai supraviețuirea, ci și promovarea și dezvoltarea specificului identitar al minorităților aparținând minorităților naționale;

- reiterăm observația că unele dispoziții ale proiectului pot conduce, prin consecințele lor, la construirea unei realități dominată de existența separată a minorităților naționale, punctele de legătură dintre acestea și populația majoritară urmând să fie reduse la minimum. Credem că, așa cum patrimoniul cultural al minorităților etnice este important pentru populația majoritară, la fel de importantă este pentru minorități cultura populației majoritare. Este, în opinia noastră, un aspect complet ignorat de către autorii proiectului;

- procesele sociale, economice și politice care au avut loc după 1990 au generat, printre alte consecințe, și o anumită distanțare socială între majoritari și minoritari. Îmbrăcând forme diverse, în funcție de contextele sociale și economice concrete din zonele cu populație multietnică și de ponderea numerică a comunităților, această mărire a distanței sociale dintre majoritari și minoritari are, în mod cert, consecințe negative asupra conviețuirii.

Între consecințele negative ale obținerii autonomiei pe criterii etnice în zona Covasna – Harghita, sunt de reținut:

- efectele nefaste în climatul psiho-socio-cultural și uman pe care le-ar putea avea asupra românilor din Covasna și Harghita, care se văd abandonați de statul român, considerați „pierderi colaterale”, inevitabile, în procesul de integrare în Uniunea Europeană;

- posibilitatea apariției unor animozități între minoritari și între minoritari și majoritari inexistente până acum;

- înrădăcinarea în mentalul maghiarilor de rând a necesității de separare, ceea ce semnifică,

implicit, excluderea românilor, marginalizarea lor socială, economică, culturală etc..

VI. Concluzii

În județele Covasna, Harghita și Mureș, dacă la nivel comunitar, pe lungi perioade istorice, se poate constata dominanța toleranței și coabitării în termenii similitudinilor și complementarităților, la nivelul elitelor politice, îndeosebi a celei maghiare, cu intensități și variabilități istorice, se poate constata promovarea modelului cultural-politic divergent, resuscitat periodic și reconfigurat societal în mentalul colectiv de către unele elite politice și intelectuale maghiare.

Pentru liderii populației maghiare, sud-estul Transilvaniei, respectiv județele Covasna, Harghita și Mureș reprezintă, așa cum s-a mai arătat, o panidee, o zonă nostalgică, dar în același timp, o „redută”. Față de revendicările autonomiste ale liderilor maghiari, există numeroase reacții de respingere din partea tuturor liderilor politici români, a intelectualilor și a reprezentanților societății civile. Astfel, **discursul politic românesc**, îl redăm prin poziția președintelui PD, Emil Boc, care a afirmat, pe data de 5 decembrie 2005, referindu-se la proiectul Legii statului minorităților naționale că „și alte țări sunt cu ochii pe această lege în privința implicațiilor pe care le are pentru propriile minorități naționale. De aceea, România trebuie să se raporteze la standardele internaționale și să nu fie un poligon de încercare pentru drepturi care nu există. Nu cred că avem nevoie de superstandarde în materie de drepturi ale minorităților” pentru că – susține

Emil Boc – în Uniunea Europeană trebuie să se integreze „o Românie unită, nu una dezbinată.”

Discursul comunitar al societății civile românești este cuprins în *Memorandumul* adresat președintelui României și altor lideri politici români, de către reprezentanții Forumului Civic al Românilor din Harghita și Covasna, în care se arată: „acest proiect de lege (al statutului minorităților naționale - n.n.) contravine flagrant Constituției României și dreptului internațional, urmărind introducerea în dreptul intern a drepturilor colective și a conceptului de autonomie culturală, nerecunoscute de dreptul internațional, fiind un demers legislativ incompatibil cu spiritul, valorile și tendințele europene actuale care promovează interculturalitatea, unitatea în diversitate și nu separatismul și segregarea pe criterii etnice”.

La rândul său, Înaltul Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE, referitor la proiectul legii Statutului minorităților naționale, a menționat că *„Autonomia culturală nu este o noțiune universal acceptată, nici în dreptul internațional, nici în cel comparat. Nu există nici un drept acceptat al autonomiei culturale din perspectiva dreptului internațional și nici nu apare această noțiune în cadrul tratatelor internaționale”*.

Discursul academic românesc îl exemplificăm prin concluziile la care a ajuns în urma cercetărilor sale, prof. dr. Ilie Bădescu, din perspectiva sociologiei frontierei: *„Acțiunile etniciste și autonomiste ale UDMR, în general ale elitei politice din Transilvania, de pildă, nu numai că provoacă o contractare a spațiului românesc, dar redeschid un proces*

frontalier și deci fenomenul frontierei într-o zonă interioară a statului român”.

Modelul cultural al relațiilor interetnice din Covasna și Harghita este unul piramidal, cu vârful format din structuri de conducere politice, etnice, administrative, bântuite de aspirații și acte separatiste, discriminatorii, iar la bază constituit din oameni care conviețuiesc în înțelegere, bună vecinătate cu românii, ca și cu cei de alte etnii. Acest model de conviețuire interetnică, pus în evidență și de alte cercetări sociologice, îndeosebi de cele întreprinse de Centrul de cercetare al Relațiilor Interetnice din Cluj-Napoca, poate constitui baza pentru o viitoare și necesară normalizare a relațiilor interetnice, prin promovarea și în viitor a acestui model de conviețuire și nu pe cel al separatismului pe criterii etnice.

În condițiile în care, drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale sunt garantate de România la standardele UE, organizațiile maghiarilor din România (inclusiv UDMR) înțeleg să promoveze concepte cu *vocație de suveranitate*, la adăpostul retoricii drepturilor minorităților, cu depășirea standardelor acceptate în U.E. Viziunile segregacioniste și separatiste pe criterii etnice sunt în dezacord profund cu practicile și teoriile europene privind minoritățile.

Față de cele arătate, putem concluziona că ne aflăm în fața unui simulacru de „referendum”, lipsit de motivație legitimă și reală, organizat de asociații neînregistrate legal și conduse de liderii nostalgici, ruși de realitate, care întrețin și exploatează „visul Ungariei Mari” și neacceptarea realităților politico-statale ireversibile de după Marea

Unire de la 1 decembrie 1918, încercând cu orice chip forțarea legiferării unei autonomii anacronice, de tip medieval, ce nu va fi acceptată niciodată de poporul român, și care reprezintă un demers nociv pentru conviețuirea interetnică și propășirea zonei, contravenind fundamental nu doar Constituției și legislației României, ci și principiilor, reglementărilor și valorilor Uniunii Europene, precum și dreptului internațional.

VII. Bibliografie

1. ABRAHAM, Dorel; BĂDESCU, Ilie; CHELCEA, Septimiu, 1995, *Interetnic Relatision în Romania*, Editura Carpatica, Cluj- Napoca
2. ANDERSON, Benedict, 2000, *Comunități imăginate: Reflecții asupra originii și răspândirii naționalismului*, Editura Integral, București
3. ANDREESCU, G., 1996, *Naționaliști, antinaționaliști*, Editura Polirom, Iași
4. ANDREESCU, G., 1996, *România versus România*, Editura Clavis
5. ARHIVA, 2005-2007, Centrului European de Studii Covasna-Harghita, Sf. Gheorghe
6. BĂDESCU, Claudiu, 2002, *Elitele etnice și negocierea resurselor – o abordare din perspectiva violenței simbolice*, Lucrare de licență, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj- Napoca
7. BĂDESCU, Ilie; DUNGACIU, Dan, 1995, *Sociologie și Geopolitica Frontierii*, Editura Floarea Albastră, Vol. I și II, București
8. BĂDESCU, Ilie; MIHĂILESCU, Ioan; SAVA Ionel Nicu, 2003, *Geopolitică, Integrare, Globalizare*, Editura Mica Valahie, București
9. BIRO, Bela, 2001, *Paradoxul maghiar*, în „Sfera Politicii” nr. 97-98, an. IX
10. BOAR, Liviu, 2004, *Românii din scaunele Ciuc, Ghiurgen și Casin în secolul al XIX-lea*, Editura Universității „Petru Maior”, Tg. Mureș

11. BOCȘAN, Nicolae; LUMPERDEAN, Ioan; POP, Ioan-Aurel, 1994, *Etnie și confesiune în Transilvania (sec. XIII-XIX)*, Fundația Cele Trei Crișuri, Oradea
12. BOLOVAN, Ioan, 2000, *Transilvania la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Realități etno-confesionale și politici demografice*, Cluj-Napoca
13. BOURHIS, Richard; LEYENS, Jacques Philippe, 1997, *Stereotipuri, discriminare și relații intergrupuri*, Editura Polirom, Iași
14. BRETON, R., 1981, *Les Ethnies*, Presses Universitaires de France, Paris
15. CAMILLIERI, 1990, *Strategies identitaires*, P.U.F., Paris
16. COBIANU-BĂCANU, Maria, 1996, *Factori de conservare a identității etnice românești în județele Covasna și Harghita*, în „Angvstia 1”, Editura Carpatica, Cluj-Napoca
17. COBIANU-BĂCANU, Maria, 1997, *Subetnicitate și marginalitate culturală la românii din Covasna și Harghita*, în „Angvstia 2”, Sf.Gheorghe
18. COBIANU-BĂCANU, Maria, 1998, *SOS – românii din Covasna și Harghita*, Editura Petru Maior, Târgu Mureș
19. COPOSESCU, Silviu, 2002, *Specificul național. Perspective teoretico-metodologice*, Editura Infomarchet, Brașov
20. CSEGEDİ, Magdolna; VARGA, Andreea, 2001, *Relațiile româno-maghiare în anii '50 - '60*, în „Sfera Politicii”, nr. 97-98, an. IX
21. CSORTAN, Ferencz, 2001, *Maghiarii. Schiță pentru un portret în mozaic*, în „Sfera Politicii”, nr. 97-98, an. IX

22. CULIC, Irina; HORVATH, Istvan; STAN Cristian, 1999, *Reflecții asupra diferenței*, Editura Limes, Cluj-Napoca
23. CULIC, Irina; HORVÁTH, István; RAȚ, Cristina, 2000, *Modelul românesc al relațiilor interetnice reflectat în 'Etnobarometru'*, în „Nastasă L.; Salat L. – *Relațiile interetnice în România Postcomunistă*”, Cluj-Napoca
24. CULIC, Irina; HORVATH, Istvan; MARIUS, Lazăr; MAGYARI, Nandor Laszlo, 1998, *Românii și maghiarii în tranziția postcomunistă. Imagini mentale și relații interetnice în Transilvania*, Centrul de Cercetări a Relațiilor Interetnice din Transilvania, Cluj-Napoca
25. DÂNCU, Vasile Sebastian, 2000, *Fracturile identității comunitare și ideologiile interculturalismului*, în „Avertisment din Nord-Vest”, anul II, nr. 57, din 11 martie 2000
26. DIACONU, Ion, 1998, *Minoritate. Identitate. Egalitate*, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București
27. DIECHOFF, Alain, 2003, *Națiune și rațiune de stat. Identități naționale în mișcare*, Editura Curtea Veche, București
28. DUMBRAVĂ, Daniela, 2001, *Medierea conflictului interetnic. Paradigma creștină*, Lucrare de masterat, Universitatea București
29. EDROIU, Nicolae; PUȘCAȘ, Vasile, 1995, *Maghiarii din România*, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1995
30. FEY, Laszlo, 1999, *Rădăcinile șovinismului antimaghiar*, în „22” an X, nr. 502 (40)/1999

31. GALFOLVI, Zsolt, 2002, *Numai o viziune realistă poate preveni conflictele*, în „22”, nr. 27/ 2-8 iulie 2002, București
32. GRAMA, Ana, 2007, *Români sudtransilvani în secolul al XIX-lea. Județul Covasna*, Editura Arcuș, Sf. Gheorghe
33. HOFSTEDE, G., 1996, *Managementul structurilor multiculturale*, Editura Economică, București
34. HORVATH, Istvan, 2001, *Sociologia relațiilor etnice*, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
35. HORVATH, Istvan; LAZĂR, Marius, 1999 *Reînvierea localului și relațiile interetnice*, în „Irina Culic; Istvan Horvath; Cristian Stan, *Reflecții asupra diferenței*”, Editura Limes, Cluj-Napoca
36. INFO EUROCARPATICĂ, 2001–2002, *Buletin de Informare al Centrului de Studii Covasna-Harghita*, Sf. Gheorghe
37. HUTCHINSON, J.; SMITH, A.D., 1996, *Ethnicity Oxford and New York*, Oxford University Press
38. HUTCHINSON, J.; SMITH, A.D., 1994, *Nationalism*, Oxford University Press
39. KOCIS, Karoly; VARGA, Arpad, 1996, *Fizionomia etnică și confesională fluctuantă a regiunii carpato-balcanice și a Transilvaniei*, Asociația Culturală Ház Rezső, Odorheiu Secuiesc
40. KOLUMBAN, Gabor, 2000. *Problema autonomiilor și managementul comunităților etnice*, în „Relații interetnice în România postcomunistă”, Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, Cluj-Napoca

41. LAZĂR, Cristian Costel, 2007, *Românii din județul Ciuc în perioada interbelică*, Editura România pur și simplu, București
42. LAZĂR, Marius, 2000, *Percepții identitare și relații interetnice în secuime. Elemente pentru o „deconstrucție” și o „reconstrucție”*, în „Relații interetnice în România postcomunistă”, Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, Cluj-Napoca
43. LĂCĂTUȘU, Ioan, 2001, *Aspecte ale discursului și comportamentului public față de alteritate a liderilor minorității „majoritare” din Covasna și Harghita*, în „Identitate. Alteritate. Multiculturalitate”, Complexul Muzeal, Arad, 2001
44. LĂCĂTUȘU, Ioan, 2002, *Raportul majoritate – minoritate în Covasna și Harghita. Considerații teoretice și implicații practice*, în „Interetnicitate în Europa Centrală și de Est”, Complexul Muzeal Arad, 2002
45. LĂCĂTUȘU, Ioan, 2002, *Spiritualitate românească și conviețuire interetnică*, în *Covasna și Harghita*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe
46. LĂCĂTUȘU, Ioan, 2002, *Structuri etnice și confesionale în județele Covasna și Harghita*, Teză de doctorat, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
47. LĂCĂTUȘU, Ioan; LECHINȚAN, Vasile; PĂTRUNJEL, Violeta, 2003, *Românii din Covasna și Harghita. Istorie. Biserică. Școală. Cultură*, Editura Grai Românesc, Miercurea-Ciuc, 2003
48. LĂCĂTUȘU, Ioan, 2004, *Tendențe de enclavizare a unui spațiu românesc –*

- Covasna și Harghita*, Editura România pur și simplu, București
49. LĂCĂTUȘU, Ioan, 2006, *Românii în mass-media maghiară din Harghita și Covasna*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe
  50. LECHINȚAN, Vasile, 1999, *Consecințele Dictatului de la Viena. Represiunile asupra populației românești și evreiești din Transilvania de Nord*, în „Istoria României. Transilvania Vol. II (1867-1947)”, Societatea cultural-științifică „George Barițiu”, Cluj-Napoca
  51. LENDVAI, Paul, 2001, *Ungurii*, Editura Humanitas, București
  52. LISSEANU-POPA, Gheorghe, 2003, *Originea secuilor și secuizarea românilor*, Editura România Pur și Simplu, București (reeditarea volumului apărut în 1941)
  53. MARICA, George Em., 1997, *Studii sociologice*, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca
  54. MARGER, M. N., 1991, *Race and Ethnic Relation*, Wadsworth Publishing Company, Belmont, California
  55. ARTIN NAGY, Emilia, 2000, *Identități pierdute. Comunitatea românească din Crâstar (Ungaria)*, în „Modele de conviețuire în Europa centrală și de est”, Arad
  56. MIHU, Achim, 2002, *Antropologie culturală*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
  57. MITU, Sorin, 1997, *Geneza identității naționale la românii ardeleni*, Editura Humanitas, București
  58. MOILEY, DAVID & ROBINS, 1995, *Spaces of Identity*, Rontledge, Londra

59. MUCCHIELLI, A., 1986, *L'identité*, P.U.F., Paris
60. MUNGIU-PIPPIDI, Alina, 1999, *Transilvania subiectivă*, Editura Humanitas, București
61. MUREȘAN, Camil, 1996, *Națiune, naționalism. Evoluția naționalităților*, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca
62. NASTASĂ, L.; SALAT, L., 2000, *Relații interetnice în România postcomunistă*, Cluj-Napoca
63. NECULAU, Adrian; FERROL, Gilles, 1998, *Minoritari, marginali, excluși*, Editura Polirom, Iași
64. OLAH, Sandor, 1999, *Asimilarea Românilor în Țara Secuilor*, în „Altera”, nr. 11/1999, Târgu Mureș
65. OPRESCU, Dan, 2000, *Politici publice față de minoritățile naționale din România (1996-1998)*, în „Nastasă L.; Salat L., *Relații interetnice în România postcomunistă*”, Cluj-Napoca
66. POLENDÁ, Rudolf; RUEGG, Francois; RUS, Călin, 2002, *Interculturalitate, cercetări și perspective românești*, 2002, Presa universitară clujeană, Cluj-Napoca
67. POPA-LISEANU, George, 1941, *Originea secuilor și secuizarea românilor*, București
68. POZSONY, Ferenc; ANGHEL, Remus Gabriel, 1999, *Modele de conviețuire în Ardeal-Zăbala*, Cluj-Napoca
69. PRODAN, David, 1991, *Transilvania și iar Transilvania*, Editura Științifică, București
70. RACOVITȚAN Mihai, 1999, *Maghiarizarea românilor din arcul intracarpatic*, în

- „Istoria României, Transilvania Vol. II”, p. 116, Editura „George Barițiu”, Cluj-Napoca
71. RACOVIȚAN, Mihai, 1999, *Evoluția secuizării românilor din arcul carpatic (județele Covasna, Harghita, parțial Mureș)*, în „Istoria României. Transilvania Vol. II (1867-1947)”, Societatea cultural-științifică „George Barițiu”, Cluj-Napoca
72. RACOVIȚAN, Mihai, 2000, *Despre evoluția secuizării românilor din Arcul Carpatic*, în „Angvstia 6”, Editura Carpații Răsăriteni, Sfântu Gheorghe
73. RAIN, Lily, 2001, *Familia etnic mixtă. Județul Covasna*, Editura Arcuș, Sfântu Gheorghe
74. RANCA, Ioan, 1995, *Românii din scaunele secuiești în antroponimele din conscripții. Scaunul Mureș. Vol. I (1699-1821)*, Editura Ciubăncan, Cluj-Napoca
75. RANCA, Ioan, 1997, *Românii din scaunele secuiești în antroponimele din conscripții. Scaunul Ciuc, Giurgeu, Cașin. Vol. II (1567-1850)*, Editura Pax Historica, Tg. Mureș
76. RONCEA, George, 1997, *Provocarea autonomiei – frontiera internă, Războiul logistic și „armele sale” în Europa Centrală*, în „Euxin”, nr. 1-2 /1997, București
77. ROTARIU Traian; SEMENIUC Maria; MEZEI Elemer, *Evoluția structurii etnice și confesionale a populației județului Covasna, între 1850-1992*, în „Angvstia” 1/1996, Cluj-Napoca, Sfântu Gheorghe
78. RUSSU, Ion I., 1990, *Românii și secuii*, Editura Științifică, București

79. SMITH, Anthony, 1991, *Național Identity*, Penguin Books
0. ȘANDRU, Codrina, 2007, *Comunități etnice și elite locale*, Editura Universității Transilvania din Brașov
0. ȘIȘEȘTEAN, Gheorghe, 2002, *Etnie, confesiune și căsătorie în nord-vestul Transilvaniei*, Editura Caiete Silvane, Zalău
0. ȘORBAN, Raul, *Chestiunea maghiară*, 2001, Editura Valahia, București
0. ȚURLEA, Petre, 2003, *UDMR și societatea românească*, Editura România pur și simplu, București
0. ZAMFIR, Cătălin, 2001, *Națiunea și grupurile etnice*, în „Revista socială” nr. 2/2001, București

VIII. Anexe

**Extrase din Constituția României și legi
ordinare prin care sunt statuate drepturile și
libertățile persoanelor aparținând
minorităților naționale:**

Constituția României

ART. 6

Dreptul la identitate

(1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

(2) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni romani.

ART. 32

Dreptul la învățătură

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

ART. 29

Libertatea conștiinței

(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(3) Culele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(5) Culele religioase sînt autonome față de stat și se bucura de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfeline.

Legea administrației publice locale (nr. 215 din 23.04.2001, republicată)

ART. 19

În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând minorităților naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice aflate în subordinea acestora, precum și serviciile publice deconcentrate asigură folosirea, în raporturile cu aceștia, și a limbii materne, în conformitate cu prevederile Constituției, ale prezentei legi și ale tratatelor internaționale la care România este parte.

ART. 39

(7) În comunele sau orașele în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, ordinea de zi se aduce la cunoștința publică și în limba maternă a cetățenilor aparținând minorității respective.

ART. 43

Ședințele consiliului local sunt publice.

(2) Lucrările ședințelor se desfășoară în limba română. În consiliile locale în care consilierii locali aparținând unei minorități naționale reprezintă cel puțin o cincime din numărul total, la ședințele de consiliu se poate folosi și limba

maternă. În aceste cazuri se va asigura, prin grija primarului, traducerea în limba română. În toate cazurile, documentele ședințelor de consiliu se întocmesc în limba română.

ART. 50

În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, hotărârile cu caracter normativ se aduc la cunostința publică și în limba maternă a cetățenilor aparținând minorității respective, iar cele cu caracter individual se comunică, la cerere, și în limba maternă.

Art. 76. - (1) În raporturile dintre cetățeni și autoritățile administrației publice locale se folosește limba română.

(2) În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, în raporturile lor cu autoritățile administrației publice locale, cu aparatul de specialitate și organismele subordonate consiliului local, aceștia se pot adresa, oral sau în scris, și în limba lor maternă și vor primi răspunsul atât în limba română, cât și în limba maternă.

(3) În condițiile prevăzute la alin. (2), în posturile care au atribuții privind relații cu publicul vor fi încadrate și persoane care cunosc limba maternă a cetățenilor aparținând minorității respective.

(4) Autoritățile administrației publice locale vor asigura inscripționarea denumirii localităților și a instituțiilor publice de sub autoritatea lor, precum și afișarea anunțurilor de interes public și în limba maternă a cetățenilor aparținând

minorității respective, în condițiile prevăzute la alin. (2).

(5) Actele oficiale se întocmesc în mod obligatoriu în limba română.

ART. 94

(8) În județele în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor ordinea de zi se aduce la cunoștința publică și în limba maternă a cetățenilor aparținând minorității respective.

Art. 131. - Prevederile art. 19, art. 39 alin. (7) și ale art. 76 alin. (2)-(4) sunt aplicabile și în cazul în care, din diferite motive, după intrarea în vigoare a prezentei legi, ponderea cetățenilor aparținând unei minorități naționale scade sub procentul prevăzut la art. 19.

Legea învățământului (nr. 84 din 24 iulie 1995, republicată)

ART. 8

(1) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. Acesta se desfășoară, în condițiile prezentei legi, și în limbile minorităților naționale, precum și în limbi de circulație internațională.

(2) În fiecare localitate se organizează și funcționează unități de învățământ sau formațiuni de studiu cu limba de predare română și, după caz, cu predarea în limbile minorităților naționale ori se asigură școlarizarea în limba maternă în cea mai apropiată localitate în care este posibil.

ART. 26

(1) Finalizarea studiilor liceale se atesta printr-un certificat de absolvire, care conferă dreptul de acces, în condițiile legii, în învățământul postliceal, dreptul de susținere a examenului

național de bacalaureat, respectiv a examenului de certificare/atestare a competențelor profesionale.

(2) Absolvenții ciclului superior al liceului dobândesc și portofoliul personal pentru educație permanentă și, la cerere, foaia matricolă.

(3) Absolvenții ciclului superior al liceului care susțin și promovează examenul național de bacalaureat dobândesc și diploma de bacalaureat, care le da dreptul de acces în învățământul superior, în condițiile legii.

(4) Examenul național de bacalaureat constă în susținerea a două, respectiv trei probe comune și a trei probe diferențiate în funcție de filiera și de profil.

Probele comune sunt:

a) limba și literatura română, scris și oral;

b) una dintre limbile moderne de circulație internațională studiate în liceu;

c) limba maternă, scris și oral, pentru elevii care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale; limba și literatura într-o limbă de circulație internațională, pentru elevii care au urmat studiile liceale cu limba de predare în limba de circulație internațională respectiva.

ART. 41

(2) Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale se realizează prin unități de învățământ special, în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, sau în unități de învățământ obișnuite, inclusiv în unități cu predare în limbile minorităților naționale.

CAP. 12

Învățământul pentru persoanele aparținând minorităților naționale

ART. 118

Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă la toate nivelurile și formele de învățământ, precum și la tipurile de învățământ pentru care există o cerere suficientă, în condițiile legii.

ART. 119

(1) În funcție de necesitățile locale se pot organiza, la cerere și în condițiile legii, grupe, clase, secții sau școli cu predarea în limbile minorităților naționale.

(2) Prevederile alin. (1) se vor aplica fără a se aduce atingere învățării limbii oficiale și predării în aceasta limba.

ART. 120

(1) Disciplina Limba română se predă în învățământul primar după programe școlare și manuale elaborate în mod special pentru minoritatea respectivă. În învățământul gimnazial disciplina Limba și literatura română se predă după programe școlare identice cu cele pentru clasele cu predare în limba română și manuale specifice. În învățământul liceal disciplina Limba și literatura română se predă după programe școlare și manuale identice cu cele pentru clasele cu predare în limba română.

(2) În învățământul primar cu predare în limbile minorităților naționale Istoria romanilor și Geografia României se predau în aceste limbi după programe școlare și manuale identice cu cele pentru clasele cu predare în limba română, cu obligația transcrierii și însușirii toponomiei și a numelor proprii românești în limba română. În învățământul gimnazial și liceal Istoria

romanilor și Geografia României se predau în limba română, după programe școlare și manuale identice cu cele pentru clasele cu predare în limba română. Examinarea la Istoria romanilor și Geografia României se face în limba de predare a acestora.

(3) În programele și manualele de istorie universala și de istorie a romanilor se vor reflecta istoria și tradițiile minorităților naționale din România.

(4) În învățământul gimnazial se introduce, la cerere, ca disciplina de studiu, Istoria și tradițiile minorităților naționale, cu predare în limba maternă. Programele analitice și manualele la aceasta disciplina sunt aprobate de Ministerul Educației Naționale.

ART. 121

Elevilor aparținând minorităților naționale, care frecventează unități de învățământ cu predare în limba română, li se asigura, la cerere și în condițiile legii, ca disciplina de studiu, limba și literatura maternă, precum și istoria și tradițiile minorității naționale respective.

ART. 122

În învățământul de stat din școlile de arte și meserii și anul de completare, precum și în învățământul liceal și postliceal de specialitate, în care, la cerere și în condițiile legii, predarea se face în limba maternă la disciplinele de specialitate, este obligatorie însușirea terminologiei de specialitate și în limba română.

ART. 123

(1) În cadrul instituțiilor de învățământ universitar de stat se pot organiza, în condițiile legii, la cerere, grupe, secții, colegii și facultăți cu predare în limbile minorităților naționale. În acest caz se va asigura însușirea terminologiei

de specialitate în limba română. La cerere și prin lege se pot înființa instituții de învățământ superior multiculturale. Limbile de predare în aceste instituții de învățământ superior se stabilesc în cadrul legii de înființare.

(2) Se recunoaște dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a înființa și de a administra propriile instituții de învățământ superior articulate, conform legii.

(3) Se încurajează instituțiile de învățământ superior cu structuri și activități multiculturale pentru promovarea conviețuirii interetnice armonioase și a integrării la nivel național și european.

(4) La toate formele de învățământ în limba română sau în limbile minorităților naționale se poate înscrie și pregăti orice cetățean român, indiferent de limba sa maternă și de limba în care a urmat studiile anterioare.

ART. 124

În învățământul de toate gradele și nivelurile probele de admitere și probele examenelor de absolvire pot fi susținute în limba în care au fost studiate disciplinele respective, în condițiile legii.

ART. 125

Ministerul Educației Naționale asigură, în limba de predare, pregătirea și perfecționarea personalului didactic, precum și manuale școlare și alte materiale didactice.

ART. 126

În conducerea unităților și a instituțiilor de învățământ în care există grupe, clase sau secții cu predare în limbile minorităților naționale se asigură o reprezentare proporțională a cadrelor didactice din rândul minorităților, cu respectarea competenței profesionale.

ART. 143

(2) În structura inspectoratelor școlare din județele cu învățământ și în limbile minorităților naționale sunt cuprinși și inspectori școlari pentru acest învățământ.

ART. 182

Asupra dreptului copilului minor de a urma învățământul obligatoriu în limba română sau în limba unei minorități naționale hotărăște părintele sau tutorele legal instituit.

Forumul Civic al Românilor din Harghita Și Covasna
Str. Graf Miko Imre, Nr. 2, Sf. Gheorghe
Tel./fax: 0267/313534

COMUNICAT

În legătură cu așa-zisul „referendum” pe care Uniunea Civică Maghiară și Consiliul Național Secuiesc intenționează să-l organizeze în perioada 10-18 februarie a.c., în localitățile din zona Sfântu Gheorghe, Consiliul Director al Forumului Civic al Românilor din Harghita și Covasna emite următorul comunicat:

1. Atenționăm întreaga populație din cele 43 de localități din zona Sfântu Gheorghe că această acțiune este o încălcare flagrantă a Constituției, a legislației românești și europene, reprezentând o nouă incitare la separatism teritorial pe criteriu etnic și o sursă de înveninare politicianistă a relațiilor interetnice.
2. Ne adresăm deopotrivă românilor cât și maghiarilor, să nu răspundă sub nici o formă așa-zișilor „recenzori” care le vor bate la ușă, deoarece în cazul acceptării „votării”, chiar și un răspuns negativ va fi contabilizat de organizatori ca o participare la această acțiune fătăș anticonstituțională.
3. În calitate de cetățeni români, direct afectați de aceste acțiuni anticonstituționale, solicităm imperativ autorităților Statului Român, în mod special Președintelui României – garantul respectării Constituției

și al integrității teritoriale a țării – precum și Primului Ministru, să iasă din pasivitatea de până acum față de această problemă, și să exprime o poziție publică, fermă și tranșantă, de condamnare a acestor inițiative separatiste care reprezintă o nouă sursă de deteriorare a relațiilor interetnice din această zonă și din întreaga țară.

Sfântu Gheorghe,
6 februarie 2007

PREȘEDINTE,
Av. Ioan Solomon

**Traian Băsescu: Dacă se încearcă
valorificarea rezultatului testului privind
autonomia, statul va reacționa**

Președintele Traian Basescu a declarat, luni seară, la Realitatea TV, că, dacă liderii CNS vor încerca să valorifice rezultatul „testului” făcut în județele Harghita, Covasna și Mureș, atunci statul român „va reacționa cu toată forța” și că, „dacă e referendum, e ilegal, dacă e un test, e un test”.

„Fiți convinși că, în momentul în care cineva ar încerca să valorifice aceste rezultate, statul român va reacționa cu toată forța, cu diplomația lui, pentru că înțeleg din declarațiile liderilor CNS că vor să meargă cu ele prin Europa, să arate ce doresc secuii”, a spus Băsescu.

El a arătat că, în momentul în care se produce un act prin care se încalcă grav Constituția, instituțiile statului nu vor sta să se uite.

„Și aici mă refer la Parchet, la instanțe, pentru că nu-i Țara Nimănui aici, un No man's land, în care ba-i spunem referendum respins de către justiție, dar liderii CNS nu ezită să folosească rezultatul referendumului, când ei nu participă la un referendum”, a spus Basescu. (Mediafax)

(Ziarul Gândul, 13 februarie 2007)

Blaga îl contrazice pe Băsescu și îi dă peste nas lui Tăriceanu

Ministerul Administrației și Internelor se spală pe mâini de povestea referendumului pentru autonomie din „ținutul secuiesc”. Într-un comunicat de presă emis ieri, MAI afirma că „nu există nici o bază legală pentru interzicerea desfășurării unei consultări publice informale cum este cea organizată de Consiliul Național Secuiesc. Această acțiune nu constituie un referendum, nefiind organizată cu respectarea prevederilor Legii Referendumului nr. 3/2000, însă această lege – și nici un alt act normativ – nu prevede interdicții cu privire la organizarea unor astfel de consultări, indiferent care ar fi obiectul acestora.” În acest fel, ministerul condus de pedistul Blaga îl contrazice deschis chiar pe președintele Băsescu.

„O extravaganță și o ilegalitate”. Așa a calificat, ieri, președintele României referendumul pentru autonomia „ținutului secuiesc”, organizat, la sfârșitul săptămânii trecute, în județele Harghita, Covasna și Mureș. După întâlnirea de la Palatul Cotroceni cu omologul său ungar Laszlo Solyom, Băsescu i-a criticat în termeni duri pe organizatorii referendumului – Consiliul Național Secuiesc și Consiliul Național al Maghiarilor din Transilvania: „Ceea ce se întâmplă încalcă prevederile Constituției României. Referendumul pentru autonomie teritorială este ilegal. Se afirma însă că ar fi o măsură de testare a dorințelor populației și putem să considerăm că este ceea ce se afirmă. Dar, în

momentul în care cei care fac teste – nu înțelegem foarte bine, cu răbdarea statului român, cu Constituția – vor încerca să valorifice rezultatul acestui așa-zis referendum ilegal, statul român va aplica, fără ezitare, Constituția, iar responsabilitatea va aparține celor care realizează un act neconstituțional pe teritoriul unui stat național, unitar, indivizibil și suveran”, a afirmat Traian Băsescu. El a ținut să precizeze că, în România, cele 18 minorități recunoscute sunt reprezentate în Parlament „prin automatism” și că țara noastră „nu va accepta niciodată alte modele decât cele pe care și le-a ales” și care sunt în deplină concordanță cu standardele europene. „Așteptăm cu nerabdare să vedem primii parlamentari români intrați prin automatisme constituționale în Parlamente ale statelor UE”, a adăugat șeful statului.

Președintele ungar Laszlo Solyom a precizat că nu se poate amesteca în treburile unui stat suveran. „Avem o poziție fermă față de ceea ce li se cuvine celor care trăiesc pe teritoriul altor țări, ca indivizi sau colectivități. Autogovernarea are foarte multe forme care trec dincolo de autonomia culturală. Este posibilă o asociere a autogovernărilor locale sau o soluție organizatorică, dincolo de această variantă. Formele de organizare depind de minoritatea respectivă și trebuie să fie în concordanță cu Constituția țării respective. Ungaria sprijină acele inițiative care se desfășoară în cadrul Constituției”, a adăugat Solyom.

Nici premierul Tăriceanu n-a avut mai multă audiență la ministrul de Interne democrat. PNL condamnase referendumul pentru autonomie, cerând Ministerului Administrației și Internelor să se autosesizeze.

„Organizarea acestei acțiuni capătă forma unei provocări și mi se pare extrem de periculos să se încerce un astfel de demers. În România există suficientă autonomie locală, în baza descentralizării administrației. Pe de altă parte, România este un model în ceea ce privește raporturile dintre majoritate și minoritățile naționale. Condamn clar, fără echivoc, acest demers”, a afirmat președintele liberal Călin Popescu Tăriceanu. El a precizat că va cere MAI să îl informeze despre modul în care „va limita” organizarea acestor referendumuri, care „contravin ordinii constituționale”. Numai că în comunicatul MAI se afirma că ministerul nu are de ce să se autosesizeze, întrucât „Competența de cercetare a infracțiunilor prevăzute de Titlul I al Codului Penal (art. 155 - 173) – Infracțiuni contra siguranței statului – aparține în exclusivitate Parchetului, în conformitate cu prevederile art. 209 din Codul de Procedură Penală”.

În privința competențelor de ordin administrativ, MAI sustine că prefectii și-au exercitat competențele legale, atacând în contencios administrativ hotărârile de Consiliu Local prin care se aproba organizarea unui referendum având ca obiect autonomia „ținutului secuiesc”.

Îndemnurile premierului Tăriceanu, ale președintelui Băsescu și chiar ale șefului său de partid Emil Boc (care condamnase și el acțiunea ilegală a CNS) par a-l fi iritat pe ministrul Vasile Blaga, întrucât comunicatul conține o afirmație destul de arțăgoasă: „Ministerul Administrației și Internelor nu are nevoie de nici un imbold, din partea reprezentanților

partidelor politice, aflate la putere sau în opoziție, pentru a-și face datoria.”

(Adrian Niculae, Liliana Ruse, *Ziarul Gândul*
13 februarie 2007)

Către:

INSTITUȚIA AVOCATULUI POPORULUI
- BUCUREȘTI -

Domniei Sale,

Domnului Prof.Univ.Dr. Ioan MURARU,
AVOCATUL POPORULUI

Organizațiile civice și formațiunile politice semnatare ale prezentului memoriu, dând expresie voinței și intereselor majore ale societății românești din județele Covasna și Harghita, precum și aspirațiilor legitime ale acesteia spre o bună conviețuire interetnică în zonă, prevenirea și contracararea acțiunilor de incitare la separatism teritorial și enclavizare a zonei așa-zisului „Ținut Secuiesc”, prin asigurarea cadrului legislativ și a pârgھیilor legale care să asigure respectarea Constituției României,

Vă înaintăm prezentul

MEMORIU

prin care în temeiul prevederilor art.59 alin.(1) din Constituția României și ale art.14 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă solicităm ca în conformitate cu competențele exclusive ce vă revin potrivit dispozițiilor art.3 lit.f) din aceeași lege, **să sesizați direct Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate** a dispozițiilor art.1, pct. 52. din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea

Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi, prin care articolul 166¹ din Codul penal al României a fost modificat, dispunându-se următoarele:

Articolul 166¹ va avea următorul cuprins:

„Acțiuni împotriva ordinii constituționale

Art. 166¹. - Întreprinderea oricărei acțiuni pentru schimbarea prin acțiuni ilegale și prin violență a ordinii constituționale sau a caracterului național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.”

având în vedere următoarele considerente:

Prin dispozițiile de mai sus ale art.1, pct. 52. din Legea nr. 278/2006 au fost modificate dispozițiile articolul 166¹ din Codul penal al României din 16.04.1997, care prevedeau următoarele:

Acțiuni împotriva ordinii constituționale

Art. 166¹. - Inițierea, organizarea, săvârșirea sau sprijinirea de acțiuni care pot pune în pericol sub orice formă ordinea constituțională, caracterul național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

Fapta de a îndemna publicul la săvârșirea faptelor prevăzute în alin. 1 se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Dacă fapta prevăzută în alin. 2 a avut ca urmare săvârșirea infracțiunii la care s-a

îndemnat, pedeapsa este cea prevăzută de lege pentru acea infracțiune.

Întreprinderea oricărei acțiuni pentru schimbarea prin violență a ordinii constituționale se pedepsește cu închisoare de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.

Considerăm că dispozițiile art.1, pct. 52. din Legea nr. 278/2006 prin care au fost modificate dispozițiile articolul 166¹ din Codul penal al României încalcă următoarele prevederi constituționale:

- Articolul 1. Statul român, alin.(1) și (5):

(1) România este stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

- Articolul 2. Suveranitatea:

(1) Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.

(2) Nici un grup și nici o persoană nu pot exercita suveranitatea în nume propriu.

- Articolul 30. Libertatea de exprimare, alin. (7):

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contra bunelor moravuri.

- Articolul 53. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (alin.1):

(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori moralei publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor, desfășurarea instrucției penale, prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

- Articolul 54. Fidelitatea față de țară.
alin.(1):

(1) Fidelitatea față de țară este sacră.

- Articolul 57. Exercițarea drepturilor și libertăților.

Cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.

- Articolul 152. Limitele revizurii.
(alin.(1):

(1) Dispozițiile prezentei constituții privind caracterul național, independent, unitar și indivizibil al statului român, forma republicană de guvernământ, integritatea teritoriului, pluralismul politic și limba oficială nu pot forma obiectul revizurii.

De asemenea, contrar dispozițiilor art.1, alin.(5) din Constituția României, au fost încălcate dispozițiile art.2 și art. 3 lit. a) și h) din **Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României:**

Art.2: Siguranța națională se realizează prin cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor interne sau externe ce pot aduce atingere valorilor prevăzute în art. 1.

Cetățenii români, ca expresie a fidelității lor față de țară, au îndatorirea morală de a contribui la realizarea siguranței naționale.

Art. 3: Constituie amenințări la adresa siguranței naționale a României:

a) planurile și acțiunile care vizează suprimarea sau știrbirea suveranității, unității, independenței sau indivizibilității statului român;

h) inițierea, organizarea, săvârșirea sau sprijinirea în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatiste care pot pune în pericol sub orice formă unitatea și integritatea teritorială a României, precum și incitarea la fapte ce pot periclita ordinea statului de drept.

Sunt încălcate, totodată, înseși dispozițiile art.1 și art.18 din **Codul penal al României**, conform căroră:

Art.1: Legea penală apără împotriva infracțiunilor, România, suveranitatea, independența, unitatea și indivizibilitatea statului, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, precum și întreaga ordine de drept.

Art.18: Faptă care prezintă pericol social în înțelesul legii penale este orice acțiune sau inacțiune prin care se aduce atingere uneia dintre valorile arătate în art.1 și pentru sancționarea căreia este necesară aplicarea unei pedepse.:

Prin dispozițiile art.1, pct. 52. din Legea nr. 278/2006 au fost dezincriminate toate faptele care pun în pericol ordinea constituțională, caracterul național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român care nu sunt comise prin violență, fiind sancționate doar acțiunile pentru schimbarea prin acțiuni *ilegale și prin violență* a ordinii constituționale sau a caracterului național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român.

S-.a ajuns astfel la situația în care, deși Constituția României impune în mod imperativ *interzicerea* – și deci sancționarea – *prin lege a faptelor de defăimare a țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contra bunelor moravuri*, să nu mai existe în legislația în vigoare dispoziții legale care să asigure aplicarea și respectarea acestor dispoziții constituționale clare și imperative, nici sub aspect preventiv, nici punitiv.

Prin această dezincriminare neconstituțională, statul român a fost lipsit efectiv de instrumentele și pârghiile legale prin care să poată asigura – prin intermediul autorităților competente – respectarea valorilor fundamentale prevăzute de art.1 și art.2 din Constituția României, referitoare la caracterul național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român, fiind pus în situația de a nu se putea apăra legal față de asemenea fapte deosebit de

periculoase, în pofida dispozițiilor imperative ale art.30 alin.(7) din Constituția României.

Acest fapt a fost demonstrat de realitățile actuale, în condițiile escaladării acțiunilor concertate ale unor organizații separatiste care, deși sunt în afara legii, nefiind înregistrate legal, fac propagandă pentru scoaterea unei părți a teritoriului național de sub autoritatea statului român și acționează fățiș și nestingherit pentru enclavizarea zonei Covasna, Harghita și parțial Mureș și Brașov, prin realizarea autonomiei teritoriale pe criterii etnice a așa-zisului „Ținut Secuiesc”, inclusiv prin organizarea de către Consiliul Național Secuiesc a unui referendum care se desfășoară în prezent în acest scop în această zonă.

Deși prin declarațiile oficiale din data de 12.02.a.c., atât Președintele României a atenționat asupra neconstituționalității acțiunii liderilor secui, declarând totodată ca referendumul este ilegal, fiind un act neconstituțional realizat pe teritoriul unui stat național, unitar, indivizibil și suveran, cât și Primul Ministru, care a ținut să precizeze caracterul neconstituțional al referendumului organizat în diferite localități din Transilvania, cu precizarea că „demersul CNS a căpătat forma unei provocări extrem de periculoase”, Ministerul Administrației și Internelor a fost nevoit să recunoască prin comunicatul oficial din aceeași zi că autoritățile abilitate ale statului nu pot acționa pentru asigurarea respectării Constituției României întrucât *nu există nici o baza legală pentru interzicerea desfășurării unei consultări publice informale cum este cea organizată de Consiliul Național Secuiesc, întrucât nici un act normativ nu prevede*

interdicții cu privire la organizarea unor astfel de consultări, indiferent care ar fi obiectul acestora.

Conform prevederilor constituționale, libertatea de exprimare nu este nelimitată și nu se poate întinde, în ceea ce privește atacul asupra ordinii constituționale și a valorilor fundamentale ale statului român ca stat național, suveran, independent, unitar și indivizibil, până unde începe **violența**, ci doar până unde începe **incitarea la discriminare, la separatism teritorial**, aceste limite fiind stabilite expres și neechivoc de prevederile imperative ale alin.(7) din articolul 30 din Constituția României care reglementează tocmai regimul constituțional al libertății de exprimare.

Considerăm de domeniul evidenței neconstituționalitatea dispozițiile art.1, pct. 52. din Legea nr. 278/2006, precum și faptul că existența normei incriminatoare a unor astfel de acțiuni împotriva ordinii constituționale este imperios necesară având în vedere caracterul său preventiv, menit atât a inhiba pornirile infracționale în acest domeniu, cât și a permite intervenția autorităților abilitate ale statului pentru dezamorsarea și anihilarea acțiunilor de acest gen înainte de a se ajunge la acțiuni violente și de masă, când intervenția legii devine tardivă, iar urmările pot fi deosebit de grave și ireparabile.

Realitatea a dovedit că astfel de acțiuni anticonstituționale organizate și periculoase au început să apară după intrarea în vigoare a dispozițiile art.1, pct. 52. din Legea nr. 278/2006, și ele tind să escaladeze și să prolifereze (a se vedea acțiunile recent înființatei „Comunități a Moldovenilor din

România”), fără ca statul român să aibă pârghiile legale de a interveni conform Constituției României.

Sf. Gheorghe,
27 februarie 2007

FORUMUL CIVIC AL ROMÂNILOR DIN HARGHITA ȘI
COVASNA

av. Ioan SOLOMON, președinte

LIGA CULTURAL – CREȘTINĂ ANDREI ȘAGUNA

av. Ioan SOLOMON, președinte

DESPĂRȚĂMÂNTUL ASTRA COVASNA – HARGHIT

prof. Constantin COSTEA, președinte

ASOCIAȚIA CULTURAL – CREȘTINĂ JUSTINIAN
TECULESCU, Covasna.

prof. Dumitru FURTUNĂ, președinte

ASOCIAȚIA PEDAGOGILOR ROMÂNI DIN JUDEȚUL
COVASNA

prof. Ligia GHINEA, președinte

ASOCIAȚIA DE TINERET ECOU. Sf. Gheorghe

prof. Luminița CORNEA, președinte

CENTRUL EUROPEAN DE STUDII COVASNA –
HARGHITA

dr. Ioan LĂCĂTUȘU, director

FUNDAȚIA ADEVĂRUL HARGHITEI

prof. Mihai GROZA, președinte

FUNDAȚIA CUVÂNTUL NOU

prof. Gabriel FLORESCU, președinte

FUNDAȚIA MIHAI VITEAZUL

prof. Stela BUDA, președinte

FUNDAȚIA CULTURALĂ MIRON CRISTEA

drd. Dorel MARC, președinte

FUNDAȚIA NAȚIONALĂ NEAMUL ROMÂNESC.

prof. Maria PELIGRAD, președinte

PARTIDUL DEMOCRAT,
organizația județeană Covasna
ec. Gheorghe BACIU, președinte
organizația județeană Harghita
ing. Vasile MIHALCEA, președinte

PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL,
organizația județeană Covasna
dr. Adrian ZAHEU, președinte
organizația județeană Harghita
dr. Ion SÂNGEORZEAN, președinte

PARTIDUL CONSERVATOR,
organizația județeană Covasna
ing. Aurel DRAGOMIR, președinte
organizația județeană Harghita
Ioan COTFAS, președinte

PARTIDUL SOCIAL DEMOCRAT,
organizația județeană Covasna
ing. Horia GRAMA, președinte
organizația județeană Harghita
ec. Mircea DUȘA, președinte

PARTIDUL ROMÂNIA MARE,
organizația județeană Covasna
jr. Gică AGRIGOROAIE, președinte
organizația județeană Harghita
ing. Ion TEOSLOVEANU, președinte

PARTIDUL NOUA GENERAȚIE – CREȘTIN DEMOCRAT,
organizația județeană Covasna
ing. Cristian Șerban, președinte

ANEXA 6

A. Rețeaua școlară din județul Covasna, pe tipuri de școli și după anul de predare

Școli cu clasele I – VIII (învățământ de zi), cu predare în limba maghiară:

- 0. Școala „Antos Janos” din Reci
- 0. Școala „Apor Istvan” din Sânzieni
- 0. Școala „Balint Gabor” din Catalina
- 0. Școala „Bartha Karoly” din Boroșneul Mare
- 0. Școala „Bem Jozsef” din Lemnia
- 0. Școala „Benedek Elek” din Bățanii Mari
- 0. Școala „Bibo Jozsef” din Brateș
- 0. Școala „Borbath Karoly” din Vârghiș
- 0. Școala „Czetz Janos” din Ghidfalău
- 0. Școala „Darko Jenó” din Dalnic
- 0. Școala „Dr. Gelei Jozsef” din Arcuș
- 0. Școala „Fejer Akos” din Micfalău
- 0. Școala „Jancso Benedek” din Ghelinta
- 0. Școala „Kalmoki Ludmila” din Valea Crișului
- 0. Școala „Karatna” din Turia
- 0. Școala „Kelemen Didak” din Mereni
- 0. Școala „Lukacs Laszlo” din Ilieni
- 0. Școala „Mikes Armin” din Bixad
- 0. Școala „Molnar Jozsias” din Târgu Secuiesc
- 0. Școala „Neri Szent Fulop” din Sfântu Gheorghe
- 0. Școala „Orban Balazs” din Moacșa
- 0. Școala „Tatrangei Sandor” din Ozun
- 0. Școala „Tokes Jozsef” din Malnaș Sat
- 0. Școala „Vegh Antal” din Cernat
- 0. Școala generală din Comandău
- 0. Școala generală din Estelnic
- 0. Școala generală din Poian

0. Școala Normală „Bod Peter” din Târgu Secuiesc

**Școli cu clasele I – VIII (învățământ de zi),
cu predare în limba română**

0. Școala „Mihai Eminescu” din Valea Mare
0. Școala „Mihail Sadoveanu” din Întorsura Buzăului
0. Școala „Nicolae Russu” din Sita Buzăului
0. Școala „Romulus Cioflec” din Araci
0. Școala generală din Barcani
0. Școala generală din Dobârlău
0. Școala generală din Vâjcele

**Școli cu clasele I – VIII (învățământ de zi),
cu predare în limbile maghiară și română**

0. Școala „Avram Iancu” din Covasna
0. Școala „Benko Jozsef” din Brăduț
0. Școala „Boloni Farkas Sandor” Belin
0. Școala „Comenius” din Brețcu
0. Școala „Gaal Mozsos” din Baraolt
0. Școala „Gabor Aron” din Chichiș
0. Școala „Godri Ferenc” din Sfântu Gheorghe
0. Școala „Henter Karoly” din Bodoc
0. Școala „Kiss Arpad” din Sfântu Gheorghe
0. Școala „Krizsa Janos” din Aita Mare
0. Școala „Kun Kocsard” din Ojdula
0. Școala „Mikes Kelemen” din Zagon
0. Școala „Nicolae Colan” din Sfântu Gheorghe
0. Școala „Petofi Sandor” din Târgu Secuiesc
0. Școala „Turoczi Mozes” din Târgu Secuiesc
0. Școala „Varadi Jozsef” din Sfântu Gheorghe
0. Școala Generală din Hăghig

- 0. Școala nr. 1 din Zăbala
- 0. Școala nr. 6 din Sfântu Gheorghe
- 0. Școala Specială din Olteni
- 0. Școala Specială din Sfântu Gheorghe

**Licee teoretice, grupuri școlare industriale și
școli postliceale cu predare în limba
maghiară**

- 0. Grupul Școlar Agricol din Sfântu Gheorghe
- 0. Liceul Teoretic „Mikes Kelemen” din Sfântu Gheorghe
- 0. Liceul Teoretic „Miko Imre” din Sfântu Gheorghe
- 0. Liceul Teoretic „Nagy Mozsos” din Târgu Secuiesc
- 0. Liceul Teoretic Reformat din Sfântu Gheorghe
- 0. Liceul Teoretic Reformat din Sfântu Gheorghe
- 0. Școala Postliceală Sanitară din Sfântu Gheorghe

**Licee teoretice și grupuri școlare industriale
cu predare în limba română**

- 0. Colegiul Național „Mihai Viteazul” din Sfântu Gheorghe
- 0. Grupul Școlar Industrial „Constantin Brâncuși” din Sfântu Gheorghe
- 0. Grupul Școlar Industrial „Nicolae Bălcescu” din Întorsura Buzăului

**Licee teoretice, grupuri școlare industriale și
școli postliceale cu predare în limbile
maghiară și română**

1. Grupul Școlar „Apor Peter” din Târgu Secuiesc
2. Grupul Școlar „Baroti Szabo David” din Baraolt
3. Grupul Școlar „Gabor Aron” din Târgu Secuiesc
4. Grupul Școlar „Korosi Csoma Sandor” din Covasna
5. Grupul Școlar „Kos Karoly” din Sfântu Gheorghe
6. Grupul Școlar „Puskas Tivadar” din Sfântu Gheorghe
7. Grupul Școlar Economic – Administrativ din Sfântu Gheorghe
8. Liceul de Artă din Sfântu Gheorghe

B. Rețeaua școlară din județul Harghita, pe tipuri de școli și după anul de predare

**Școli cu clasele I – VIII (învățământ de zi),
cu predare în limba maghiară:**

1. Școala Generală „Arany Janos” Mihăileni
2. Școala Generală „Nyiro Jozsef” Frumoasa
3. Școala Generală Clasele I-VIII „Augusztinovics Pal” Șoimușu Mic
4. Școala Generală Clasele I-VIII „Benedek Elek” Avrămești
5. Școala Generală Clasele I-VIII „David Ferenc” Merești
6. Școala Generală Clasele I-VIII „Dr. Boga Alajos” Cozmeni
7. Școala Generală Clasele I-VIII „Endes Jozsef” Sânsimion

8. Școala Generală Clasele I-VIII „Fulop Aron” Feliceni
9. Școala Generală Clasele I-VIII „Janos Zsigmond” Dârjiu
10. Școala Generală Clasele I-VIII „Kelemen Imre” Ocland
11. Școala Generală Clasele I-VIII „Kiss Ferenc” Mădăraș
12. Școala Generală Clasele I-VIII „Kriza Janos” Capâlnița
13. Școala Generală Clasele I-VIII „Lorincz Aron” Forțeni
14. Școala Generală Clasele I-VIII „Mora Ferenc” Goagiu
15. Școala Generală Clasele I-VIII „Petofi Sandor” Dealu
16. Școala Generală Clasele I-VIII „Szent Istvan” Sâncrai
17. Școala Generală Clasele I-VIII „Benedek Elek” Filiași
18. Școala Generală Clasele I-VIII „Berzenczei Laszlo” Lutița
19. Școala Generală Clasele I-VIII „Jokai Mor” Băile Tușnad
20. Școala Generală Clasele I-VIII Fântâna Brazilor
21. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Aprily Lajos” Praid
22. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Bem Jozsef” Secuieni
23. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Csiby Andor” Ditrău
24. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Domokoș Pal Peter” Lunca de Sus
25. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Gaal Tamas” Borzont

26. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Gal Sandor” Ciucsângeorgiu
27. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Imets Fulop Jako” Tușnad Sat
28. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Josika Miklos” Atid
29. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Kollo Miklos” Ciumani
30. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Korosi Csoma Sandor” Vărșag
31. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Majlath Gusziav Karoly” Lunca de Jos
32. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Marosi Gergely” Simonești
33. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Marton Aron” Sândominic
34. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Martonffi Janos” Vlăhița
35. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Martonffy Gyorgy” Cârța
36. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Petofi Sandor” Cristur
37. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Petofi Sandor” Miercurea Ciuc
38. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Roman Viktor” Mărtiniș
39. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Szekely Janos” Izvoare
40. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Szekely Mozes” Lueta
41. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Tamasi Aron” Lupeni
42. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Tompas Laszlo” Odorhei
43. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Vitos Mozes” Sâncrăieni

44. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Zold Peter” Siculeni
45. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Balazs Jenó” Remetea
46. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 Brădești
47. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 Mugeni
48. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 12 „Nagy Imre” Miercurea Ciuc
49. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Arany Janos” Sântimbru
50. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Balint Vilmos” Tomești
51. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Benedek Fidel” Bisericanii
52. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Galfi Sandor” Cobătești
53. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Jozsef Attila” Vărșag
54. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Kos Karoly” Tușnad Nou
55. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Nyiro Jozsef” Satu Mare
56. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Orban Balazs” Odorhei
57. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Pecsi Simon” Eliseni
58. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Sukosd Ferenc” Ocna de Jos
59. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Tamasi Aron” Vlăhița
60. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Tarisznayas Marton” Valea Strâmbă
61. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Tuzson Janos” Casinu Nou

62. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2
„Xantusz Keresztes” Armășeni
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 Aldea
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 Crișeni
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 Jolotca
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 Poiana
Fagului
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3
„Cserei Mihaly” Racu
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3
„Laszlo Gyula” Sânpaul
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3
„Makkai Andras” Rugănești
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3
„Marton Ferenc” Bancu
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3 „Nagy
Istvan” Misentea
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3
„Szekely Mozes” Ocna de Sus
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3
„Xantusz Janos” Miercurea Ciuc
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3
Păuleni
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3 Ulcani
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 3 Valea
Rece
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 4
„Marton Aron” Tăietura
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 4 Plăieșii
de Sus
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 5
„Siklodi Lorinc” Ditrău
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 5 Cinod
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 6
„Bethlen Gabor” Odorhei
0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 7 „Frater
Gyorgy” Remetea

- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 7 „Mora Ferenc” Odorhei
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 8 „Jozsef Attila” Miercurea Ciuc
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Ulieș
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Valea lui Pavel
- 0. Școala Generală Porumbenii Mari

**Școli cu clasele I – VIII (învățământ de zi),
cu predare în limba română**

- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „O.C. Taslauanu” Bilbor
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 Bălan
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 Toplița
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 4 „Sfântu Ilie” Toplița
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 8 „Miron Cristea” Toplița
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 9 „Liviu Rebreanu” Miercurea Ciuc

**Școli cu clasele I – VIII (învățământ de zi),
cu predare în limbile maghiară și română**

- 0. Școala Generală „Vaskertes” Gheorgheni
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Bethlen Gabor” Lăzarea
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Dr.Lukacs Mihaly” Plăieșii de Jos
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Dumitru Gafton” Gălăuțaș
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Elekeș Vencel” Suseni
- 0. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Fogarassy Mihaly” Gheorgheni

7. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Sfântul Andrei” Sărmaș
8. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 „Teodor Chindea” Voșlobeni
9. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 1 Tulgheș
10. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Geo Bogza” Bălan
11. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Kajoni Janos” Ciceu
12. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 „Kos Karoly” Gheorgheni
13. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 Capu Corbului
14. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 Hodoșa
15. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 Izvorul Trotușului
16. Școala Generală Clasele I-VIII Nr. 2 Livezi
17. Școala Generală Clasele I-VIII Săcel
18. Școala Specială Bilbor Special

Licee teoretice, grupuri școlare industriale și școli postliceale cu predare în limba maghiară

1. Colegiul Tehnic „Banyai Janos” Odorhei
2. Grup Școlar „Gabor Aron” Vlăhița
3. Grup Școlar „Petofi Sandor” Dănești
4. Grup Școlar „Puskas Tivadar” Ditrău
5. Grup Școlar „Sover Elek” Joseni
6. Grup Școlar „Eotvos Jozsef” Odorhei
7. Grup Școlar „Kos Karoly” Odorhei
8. Grup Școlar „Venczel Jozsef” Miercurea Ciuc

9. Grup Școlar „Zeyk Domokos” Cristuru Secuiesc
0. Grup Școlar „Zimmethausen” Borsec
0. Grup Școlar Corund
0. Grup Școlar de Arte și Meserii al Cooperativelor Meșteșugărești „Spiru Haret” Odorheiu Secuiesc
0. Grup Școlar Economic „Johannes Kajoni” Miercurea Ciuc
0. Liceul „Kemeny Janos” Toplița
0. Liceul „Tivai Nagy Imre” Sânmartin
0. Liceul de Artă „Pallo Imre” Odorhei
0. Liceul de Artă „Nagy Istvan” Miercurea Ciuc
0. Liceul Pedagogic „Benedek Elek” Odorhei
0. Liceul Teologic Reformat „Baczkamadarasi Kis Gergely” Odorhei
0. Liceul Teologic Romano-Catolic „Segito Maria” Miercurea Ciuc
0. Liceul Teologic Romano-Catolic „Sfânta Elisabeta” Lunca de Sus
0. Liceul Teologic Unitarian Cristuru Secuiesc
0. Liceul Teoretic „Marton Aron” Miercurea Ciuc
0. Liceul Teoretic „Sfântul Nicolae” Gheorgheni
0. Liceul Teoretic „Dr. P. Boros Fortunat” Zetea
0. Liceul Teoretic „Orban Balazs” Cristuru Secuiesc
0. Liceul Teoretic „Salamon Erno” Gheorgheni
0. Liceul Teoretic „Tamasi Aron” Odorhei
0. Școala Specială de Arte și Meserii „Sfânta Ana” Miercurea Ciuc
0. Școala Specială Ocland

**Licee teoretice și grupuri școlare industriale
cu predare în limba română**

- 0. Colegiul Național „Mihai Eminescu”
Toplița
- 0. Colegiul Național „Octavian Goga”
Miercurea Ciuc
- 0. Grup Școlar „Miron Cristea” Subcetate
- 0. Grup Școlar Corbu
- 0. Liceul Teoretic „Marin Preda” Odorheiu
Secuiesc
- 0. Liceul Teoretic „O.C. Tăslăuanu” Toplița
- 0. Liceul Teoretic „Sântul Nicolae”
Gheorgheni

**Licee teoretice, grupuri școlare industriale și
școli postliceale cu predare în limbile
maghiară și română**

- 0. Colegiul Tehnic „Batthyany Ignac”
Gheorgheni
- 0. Grup Școlar „Liviu Rebreanu” Bălan
- 0. Grup Școlar „Szekely Karoly” Miercurea
Ciuc
- 0. Grup Școlar Construcții de Mașini
Gheorgheni
- 0. Grup Școlar de Constructii „Kos Karoly”
Miercurea Ciuc

*

*   *

- În Miercurea-Ciuc, reședința județului
Harghita, funcționează Universitatea
particulară „Sapientia”;

- În Sfântu Gheorghe, reședința județului Covasna, funcționează Extensia Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, cu secții în limba maghiară;
- În municipiul Gheorghieni, județul Harghita, funcționează Extensia Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, cu secții în limba maghiară
- În municipiul Odorheiu Secuiesc funcționează *Modern Uzleti Tudomány Egyetem*, filială a unei universități particulare din Ungaria
- În municipiul Odorheiu Secuiesc funcționează extensia Colegiul pentru institutori a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca cu secție în limba maghiară

ANEXA 7

Rețeaua muzeală și a instituțiilor de cultură maghiare din județele Covasna și Harghita

Județul Covasna

1. Muzeul Național Secuiesc – Sfântu Gheorghe
2. Muzeul de Istorie a Breslelor – Târgu Secuiesc
3. Muzeul „Haszman Pal”- Cernat
4. Casa Memorială „Benedek Elek”- Bățanii Mici

Județul Harghita

1. Muzeul „Molnar Istvan” – Cristuru Secuiesc
2. Muzeul „Haaz Rezso” – Odorheiu Secuiesc
3. Muzeul „Tarisznyas Marton” – Gheorgheni
4. Muzeul Secuiesc al Ciucului – Miercurea Ciuc
5. Casa Memorială „Sukos Ferencz” – Ocna de Jos
6. Casa Memorială „Nagy Imre” – Miercurea Ciuc
7. Casa Memorială „Tampa Laszlo “ – Odorheiu Secuiesc
8. Casa Memorială „Orban Balazs” – Odorheiu Secuiesc
9. Casa Memorială „Tamasi Aron “ – Odorheiu Secuiesc

Case și centre de cultură maghiare, din județele Covasna și Harghita

Județul Covasna

1. Casa de Cultură Municipală - Sf. Gheorghe
2. Casa de Cultură „Vidago” - Tg. Secuiesc
3. Casa de Cultură - Baraolt
4. Casa de Cultură – Covasna (deservește ambele comunități din oraș)
5. Centrul Cultural „Mikes Kelemen”- Zagon
6. Teatrul „Tamasi Aron “ – Sf.Gheorghe

Județul Harghita

1. Casa de Cultură Municipală - Miercurea Ciuc
2. Casa de Cultură Municipală - Odorheiu Secuiesc
3. Casa de Cultură- Cristuru Secuiesc
4. Casa de Cultură – Vlăhița
5. Centrul de Creație - Lăzarea
6. Teatrul „Figura” - Gheorghieni

Notă: Toate casele municipale și orașenești de cultură menționate nu au angajați români și nici nu promovează proiecte culturale românești (cu excepția Casei Orașenești de cultură din orașul Covasna).

ANEXA 8

Mass – media maghiară, scrisă și electronică, din județele Covasna și Harghita

Structura mass-mediei din județul Covasna (2007)

1. Cotidianul „Haromszek” din Sfântu Gheorghe - suplimente: „Hetfoi Sport” (săptămânal); „Rroma szombat” (săptămânal) și „Kovako” (trimestrial)

2. Săptămânalul „Szekely Hirmondo” din Târgu Secuiesc

3. Bilunarul „Europai-Ido” din Sfântu Gheorghe

4. Săptămânalul „Erdovidek” din Baraolt

5. Publicația lunară „Tortenelmi Magazin” din Sfântu Gheorghe

6. Postul de radio „Slager Radio” din Sfântu Gheorghe

7. Postul de radio „Sepsi Radio” din Sfântu Gheorghe

8. Postul de radio „Siculus” din Târgu Secuiesc

9. Postul de radio „Regio Radio” din Sfântu Gheorghe

10. Postul de radio „Profi” din Târgu Secuiesc

11. Postul de televiziune „Polyp” din Târgu secuiesc

12. Postul de televiziune „Aktiv TV” din Sfântu Gheorghe

Structura mass-mediei din județul Harghita (2007)

1. Cotidianul „Csiki Hirlap” din Miercurea-Ciuc
2. Cotidianul „Hargita Nepe” din Miercurea-Ciuc
3. Cotidianul „Udvarhei Hirado” din Odorheiu Secuiesc
4. Cotidianul „Informația Harghitei” din Miercurea-Ciuc
5. Săptămânalul „Gyergyoi Kisujzag” din Gheorgheni
6. Săptămânalul „Heti Hirdeto” din Odorheiu Secuiesc
7. Săptămânalul „Polgari Elet” din Odorheiu Secuiesc
8. Săptămânalul „Realitatea Transilvană” din Miercurea-Ciuc
9. Săptămânalul „Uj Kelet” din Gheorgheni
10. Publicația lunară „Moldvai Magyarzag” din Miercurea-Ciuc
11. Publicația lunară „Szekelyfold” din Miercurea Ciuc
12. Publicația lunară „Varoshazi Hirlap” din Odorheiu Secuiesc
13. Publicația lunară „Csikszereda” din Miercurea-Ciuc
14. Publicația lunară „Miercurea-Ciuc” din Miercurea-Ciuc
15. Publicația lunară „Megyehaza” din Miercurea-Ciuc
16. Publicația lunară „Comitatus” din Miercurea-Ciuc
17. Periodicul „Fejlesztési Hirmondo” din Miercurea-Ciuc
18. Periodicul „Oroksegunk” din Odorheiu Secuiesc
19. Periodicul „Delhegyalja” din Ciumani

20. Postul de radio „Fun FM” din Miercurea-Ciuc
21. Postul de radio „Extra” din Toplița
22. Postul de radio „Mix FM” din Miercurea-Ciuc
23. Postul de radio „Prima” din Odorheiu Secuiesc
24. Postul de radio „Star” din Odorheiu Secuiesc
25. Postul de televiziune „Csiki UPC TV” din Miercurea-Ciuc
26. Postul de televiziune „Digital 3” din Odorheiu Secuiesc
27. Postul de televiziune „Duna” din Ungaria și studio teritorial la Odorheiu Secuiesc
28. Postul de televiziune „Feny” din Gheorgheni
29. Postul de televiziune Gyergyó din Gheorgheni

ANEXA 9

Autoritățile publice locale și județene din județul Covasna, pe naționalități, după alegerile din anul 2004

I. Situația primarilor din municipiile, orașele și comunele județul Covasna:

Total: **44** – din care **32** de etnie maghiară și **12** de etnie română

II. Situația viceprimarilor din municipiile, orașele și comunele județul Covasna:

Total: **43** – din care **34** de etnie maghiară și **9** de etnie română

III. Situația președintelui și vicepreședinților Consiliului Județean Covasna:

Total: **3** – toți de etnie maghiară

IV. Situația consilierilor locali municipali:

Total: **40** – din care **35** de etnie maghiară și **5** de etnie română

V. Situația consilierilor locali orășenești:

Total: **47** - din care **26** de etnie maghiară și **12** de etnie română

VI. Situația consilierilor locali comunali:

Total : **445** – din care **353** de etnie maghiară și **92** de etnie română

Autoritățile publice locale și județene din județul Harghita,

pe naționalități, după alegerile din anul 2004

I. Situația primarilor din municipiile, orașele și comunele județul Harghita:

Total: **67** – din care **57** de etnie maghiară și **10** de etnie română

II. Situația viceprimarilor din municipiile, orașele și comunele județul Harghita:

Total: **67** – din care **62** de etnie maghiară și **5** de etnie română

III. Situația președintelui și vicepreședinților Consiliului Județean Harghita:

Total: **3** – toți de etnie maghiară

IV. Situația consilierilor locali municipali:

Total: **74** – din care **57** de etnie maghiară și **17** de etnie română

V. Situația consilierilor locali orășenești:

Total: **69** - din care **56** de etnie maghiară și **13** de etnie română

VI. Situația consilierilor locali comunali:

Total : **682** – din care **597** de etnie maghiară, **72** de etnie română și **13** romi

**ADUNAREA REPREZENTANȚILOR
ROMÂNILOR DIN JUDEȚELE
COVASNA, HARGHITA ȘI MUREȘ**

Noi, reprezentanții românilor din județele Covasna, Harghita și Mureș – primari, viceprimari, consilieri locali și județeni, parlamentari, clerici, precum și conducerea organizațiilor civice, întruniți azi, 18 noiembrie 2006, la Izvorul Mureșului, îngrijorați de turnura periculoasă rezultată în urma declarațiilor și acțiunilor anticonstituționale ale liderilor politici și civici maghiari, vizând enclavizarea acestei zone, prin înfăptuirea autonomiei teritoriale pe criterii etnice, adoptăm următoarea

DECLARAȚIE

Timp de 17 ani am tras nenumărate semnale de alarmă privind adevăratele intenții ale politicianilor maghiari – împărțiți fără temeii în „radicali” sau „moderați” – și iată că acum se cere explicit scoaterea de sub autoritatea statului român a așa-zisului „Ținut Secuiesc” și punerea lui sub stăpânire exclusiv maghiară.

Nu lipsa de drepturi sau discriminarea etnică îi determină la asemenea acțiuni, ci refuzul acceptării autorității administrative românești. Niciodată, în niciun document elaborat de liderii maghiari, nu s-a exprimat disponibilitatea spre dialog și conviețuire pașnică cu populația românească. În niciun demers întreprins de aceștia cu privire la prezentul și viitorul zonei, românii nu au fost

consultați, deși în cele trei județe ei reprezintă peste o treime din totalul populației.

Situația gravă la care s-a ajuns este consecința cedărilor și compromisurilor făcute de clasa politică românească aflată la putere în ultimii 17 ani. Lăsați la discreția UDMR, românii din acest areal au fost abandonați și considerați „pierderi colaterale”. Nici până acum nu s-a înțeles că, de fapt, problema nu este doar a românilor din aceste județe, ci a întregii țări. Așa cum nu se înțelege că, deși neacceptată *de jure*, autonomia maghiară în zonă există *de facto*.

În realitate, cei care sunt discriminați și au nevoie de sprijin sunt românii din cele trei județe, deoarece majoritatea maghiară domină zona atât administrativ, cât și politic și economic, reprezentanții acesteia aplicând exclusiv practici etnocentriste.

Ținând cont de agravarea stării de fapt, reprezentanții legitimi ai românilor fac un apel la întreaga societate românească, la Parlamentul, Președinția și Guvernul României, precum și la Patriarhia, Academia Română, mass-media și reprezentanții societății civile – să ia atitudine și să-și exprime, public și neechivoc, o poziție tranșantă privind acțiunile separatiste și segregacioniste ale liderilor maghiari vizând obținerea autonomiei teritoriale pe criterii etnice.

Solicităm Parlamentului și Președintelui României să nu adopte și să nu promulge Legea Statutului minorităților naționale, inițiată de UDMR și însușită de Guvern, act normativ prin care se urmărește legiferarea bazei autonomiei teritoriale pe criterii etnice.

Date fiind efectele negative asupra acestei zone a adoptării legislației privind descentralizarea administrativă, prin care puterea autorităților locale controlate perpetuu de UDMR, se amplifică în detrimentul românilor, avertizăm ca aceste legi să nu fie adoptate pripit, ci să fie în prealabil supuse dezbaterii publice, pentru a se stabili mecanisme legale care să preîntâmpine adâncirea discriminării la care sunt expuși românii.

Solicităm modificarea în regim de urgență a Legii Administrației Publice Locale, astfel încât să nu se permită constituirea asociațiilor intercomunitare care urmăresc, în mod direct sau indirect, realizarea autonomiei teritoriale pe criterii etnice.

Solicităm ca orice decizie a autorităților publice, cu impact asupra identității românilor din zonă, să fie adoptată numai după consultarea Forumului Civic al Românilor din Harghita și Covasna.

Reluăm solicitarea asigurării prin lege a reprezentării populației românești din Harghita și Covasna în Parlament, precum și în conducerea autorităților publice locale, a instituțiilor deconcentrate și a celor de învățământ și cultură.

Totodată, revenim cu solicitarea ca, la nivelul Guvernului și Președinției, să se înființeze structuri consultative distincte pentru județele Covasna, Harghita și Mureș.

Solicităm de asemenea:

Sanționarea prin lege a practicilor discriminatorii de condiționare a ocupării funcțiilor publice de cunoașterea limbii maghiare.

Asigurarea respectării statutului limbii române ca limbă oficială în activitatea instituțiilor administrației publice locale, inclusiv prin amendarea normelor care aduc atingere acestui statut în teritoriu.

Acordarea sprijinului financiar Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, pentru activitatea sa misionară și socială, de sprijinire a parohiilor cu un număr mic de credincioși, pentru refacerea și întreținerea bisericilor și a altor monumente istorice românești, precum și pentru ajutorarea celor defavorizați.

Asigurarea, prin bugetul central, a suportului financiar pentru proiectele promovate de asociațiile și fundațiile culturale, religioase și civice din județele Covasna, Harghita și Mureș.

Mentținerea statutului de instituție de importanță națională a Muzeului Carpaților Răsăriteni.

Mentținerea Centrului Cultural Toplița, Centrului de Cultură Arcuș, respectiv a Direcțiilor Județene ale Arhivelor Naționale în subordonarea directă a Ministerului Culturii și Cultelor, respectiv a Ministerului Administrației și Internelor.

Co-finanțarea de la bugetul central a publicațiilor cotidiene în limba română din județele Covasna și Harghita, precum și a revistelor științifice și de cultură editate de instituțiile culturale și școlare și de organizațiile neguvernamentale.

Sprijinirea învățământului în limba română, îndeosebi în localitățile cu un număr redus de elevi români.

Includerea în grila de programe a televiziunii și radioului public a unor emisiuni consacrate românilor și conviețuirii interetnice în această zonă.

Propunem ca, în perspectiva unei reîmpărțiri administrativ-teritoriale a țării, în configurarea unităților administrative să nu prevaleze criteriul etnic, generator de disfuncționalități și discriminări.

Solicităm autorităților centrale elaborarea, în parteneriat cu Forumul Civic al Românilor din Harghita și Covasna, a unei strategii naționale pentru soluționarea problematicii specifice zonelor unde românii sunt în minoritate.

Participanții la Adunarea reprezentanților românilor din județele Covasna, Harghita și Mureș, îi cheamă din nou pe concetățenii de etnie maghiară la conlucrare și dialog, singura soluție rezonabilă fiind conviețuirea pașnică, bazată pe respectul reciproc, în spiritul valorilor europene.

Această declarație a fost adoptată în prezența și cu binecuvântarea Î.P.S. Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului, Î.P.S. Andrei Andreicuț, Arhiepiscop de Alba-Iulia și a P.S. Ioan Selejan, Episcopul Covasnei și Harghitei. Înalții ierarhi au asigurat Adunarea de susținerea deplină din partea Bisericii Ortodoxe Române, adresând tuturor partidelor românești îndemnul de a trece peste diferențele politice în sprijinirea românilor din această parte a țării.

Izvorul Mureșului
18 noiembrie 2006

În numele Adunării,

**Președintele Forumului Civic
al Românilor din Harghita și Covasna
av. Ioan Solomon**

UN FALS „REFERENDUM” PENTRU IMPUNEREA UNEI AUTONOMII ANACRONICE DEJA EXISTENTE

CENTRUL EUROPEAN DE STUDII COVASNA – HARGHITA

ISBN 978-973-1815-03-9